

Activiteitenplan Wijchen- west

Aanpak soortbescherming Artikel
3.1, 3.5 & 3.10, onderdeel A
Wnb.

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 471193.100
definitief
30 november 2023

Activiteitenplan Wijchen-west

Aanpak soortbescherming Artikel 3.1, 3.5 & 3.10, onderdeel A Wnb.

projectnummer 471193.100
definitief
30 november 2023

Auteurs

J.M.Kooijman

Opdrachtgever

Gemeente Wijchen
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Gecontroleerd

R. Keizer

datum

30 november 2023

beschrijving

Definitief

vrijgave

R. Keizer

Inhoudsopgave

1.	Algemene gegevens	4
1.1	Aanvrager	4
1.2	Contactpersoon / adviseur	4
1.3	Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	4
1.4	Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	4
1.5	Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en):	6
1.6	Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden:	8
1.7	Periode waarbinnen de ontheffing nodig is:	8
1.8	Werken volgens een gedragscode:	9
1.9	Eerder verleende ontheffing of omgevingsvergunning inclusief vvgb voor soorten:	9
2.	Aanwezige beschermde soorten	10
2.1	Soort – Huismus	10
2.2	Soort – Poelkikker	10
2.3	Soort – watervleermuis	11
2.4	Soort – gewone dwergvleermuis	11
2.5	Soort – Bever	12
2.6	Soort – Das	12
2.7	Soort – Steenmarter	12
2.8	Soort – Wezel	13
2.9	Soort – Bunzing	13
2.10	Soort – Hermelijn	13
2.11	Soort – Eekhoorn	14
2.12	Soort – Iepenpage	14
3.	Soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming	15
3.1	Voor welke soorten wordt een ontheffing aangevraagd?	15
3.2	Ecologische inventarisatie	16
4.	Belangen en doel	22
4.1	Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing aangevraagd?	22
4.2	Motivering wettelijk belang(en) in relatie tot de activiteit	22
5.	Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)	23
6.	Mitigatie en compensatie	25
6.1	Mitigerende maatregelen	25
7.	Instandhouding van de betreffende soorten	26
7.1	Huisumus	26
7.1.1	Staat van instandhouding	26
7.1.2	Effecten door voornemen	28
7.2	Poelkikker	28
7.2.1	Effecten door voornemen	29
7.3	Watervleermuis	29
7.4	Gewone dwergvleermuis	32
7.5	Bever	35
7.6	Das	37
7.7	Eekhoorn	39
7.8	Iepenpage	40

8. Literatuur

44

1. Algemene gegevens

1.1 Aanvrager

Aanvrager: Gemeente Wijchen

Adres (straat, huisnummer, postcode en plaats): Kasteellaan 27, 6602 DB Wijchen

Telefoonnummer: 06-18509945

E-mailadres: b.tolkamp@drutenwijchen.nl

Bedrijf / organisatie (indien aan de orde): Gemeente Wijchen

1.2 Contactpersoon / adviseur

Naam en adres (straat, huisnummer, postcode en plaats):

J.M. Kooijman
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA
Oosterhout

Telefoonnummer: +31 6 12962913

E-mailadres: jurrien.kooijman@anteagroup.nl

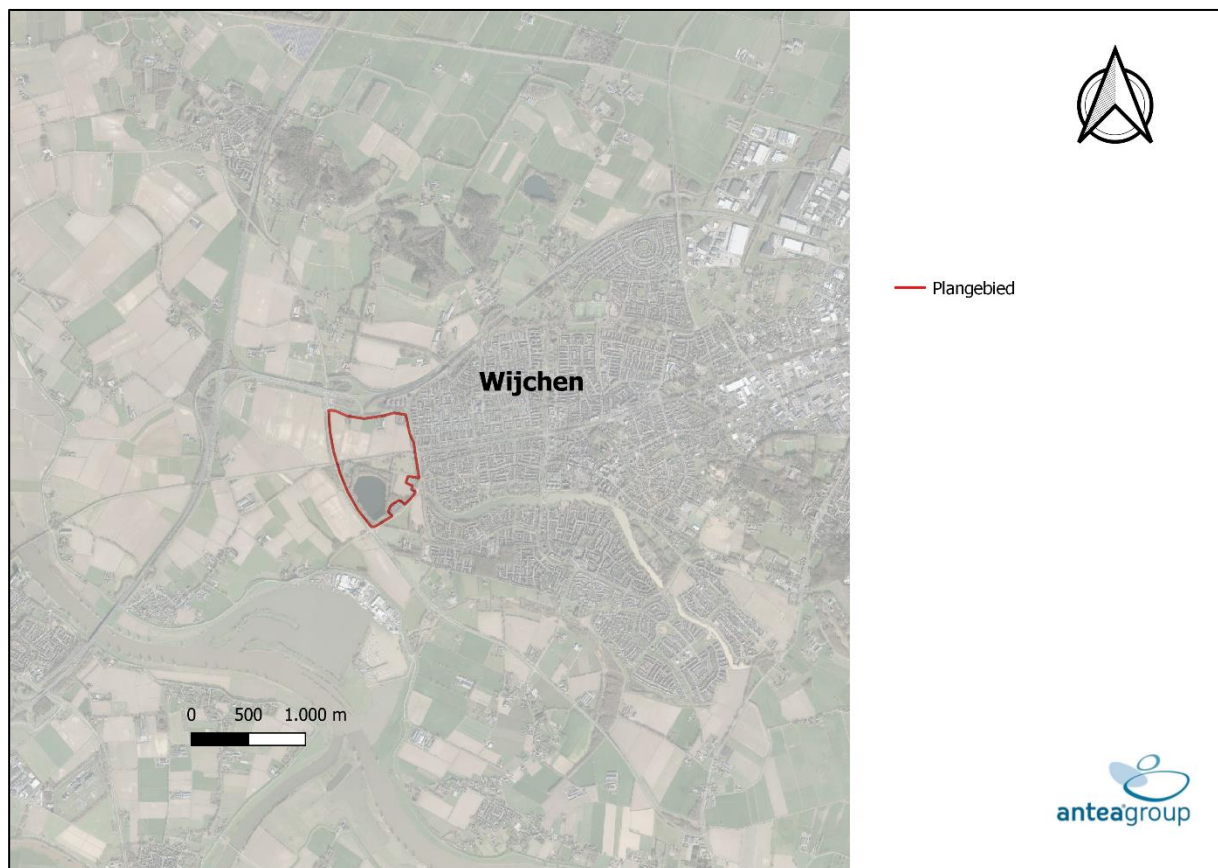
1.3 Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Woningbouwplan Wijchen-west

1.4 Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Naam en adres (straat, huisnummer, postcode, plaats en gemeente) / omschrijving locatie (indien locatie niet gekoppeld is aan een huisadres):

De locatie is gelegen in het gebied rondom de Vormerse Plas te Wijchen. Het betreft tevens de percelen ten zuiden van de Groenstraat 7 t/m 17 te Wijchen.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied.

Kadastrale gegevens:

woonvelden en creëert verschillende woonsferen. Met het stedenbouwkundigplan wordt een belangrijke basis gelegd voor het vastleggen van de ruimtelijke hoofdstructuur van het nieuwe woongebied Wijchen-West. De robuuste hoofdstructuur verankert de nieuwe woonwijk met het omliggende buitengebied aan de westzijde en de bestaande kern met alle voorzieningen aan de oostzijde. In het schetsplan zijn de globale ligging van de groenstructuren, waterstructuren en woonvelden opgenomen. Het stedenbouwkundigplan is weergegeven in figuur 1.3.

Figuur 1.3. Schetsontwerp Wijchen-west.

Voor welke soort voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en) vraagt u ontheffing aan?

Een ontheffing wordt aangevraagd voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen (en essentiële functies voor het in stand houden van de verblijfplaats) van de **huismus**, **eekhoorn**, **das**, **steenmarter**, **hermelijn**, **bunzing**, **wezel**, **iepenpage** en **poelkikker**. Een ontheffing wordt aangevraagd voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van vaste vliegroutes en essentieel foerageergebied van de **watervleermuis** en de **gewone dwergvleermuis**.

Tabel 1.1. Overzicht soorten waarvoor als gevolg van sloop, verwijderen vegetatie, dempen sloten en verstoring een ontheffing wordt aangevraagd.

❖ Huismus (nest; artikel 3.1)❖ Poelkikker (voortplantingswater en winterhabitat, artikel 3.5)❖ Watervleermuis (vliegroute en foerageergebied, artikel 3.5)❖ Gewone dwergvleermuis (vliegroute, artikel 3.5)❖ Bever (foerageergebied en verblijfplaatsen, artikel 3.5)	❖ Das (verblijfplaats; artikel 3.10)❖ Steenmarter (verblijfplaats; artikel 3.10)❖ Eekhoorn (verblijfplaats; artikel 3.10)❖ Iepenpage (Voortplantingsplaatsen; artikel 3.10)❖ Bunzing (Potentieel leefgebied; artikel 3.10)❖ Wezel (Potentieel leefgebied; artikel 3.10)❖ Hermelijn (Potentieel leefgebied; artikel 3.10)

Geef hieronder een gedetailleerde beschrijving van de voorgenomen activiteit(en)/ontwikkelingen, leg hierbij een relatie met de relevante verbodsbepalingen zoals genoemd onder punt 3 van het aanvraagformulier:

De gemeente Wijchen heeft de ambitie om met een flink aantal woningen te groeien. Wijchen-West is aangewezen als locatie waar een deel van deze groei plaats kan vinden. Het plangebied wordt ontwikkeld tot woonwijk. De exacte invulling van de wijk wordt op dit moment nog uitgewerkt.

Soort en verbodsbepaling

Huismus: 3.1 Wnb

Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Gewone dwergvleermuis en watervleermuis: Artikel 3.5 Wnb

Lid 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

Poelkikker en bever: Artikel 3.5 Wnb

Lid 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Das, steenmarter, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn en iepenpage: Artikel 3.10 Wnb

Lid 1b. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

1.6 Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden:

Vul hieronder de periode in waarbinnen de activiteit(en) of ontwikkeling en bijbehorende handelingen worden uitgevoerd:

Naar verwachting:

Startdatum: 1 juni, 2024

Einddatum: 1 juni, 2034

1.7 Periode waarbinnen de ontheffing nodig is:

Vul hieronder de periode in waarbinnen u een ontheffing nodig heeft:

Startdatum: 1 juni, 2024

Einddatum: 1 juni, 2034

Wijkt deze periode af van de onder 1.6 aangegeven periode van activiteiten/ontwikkeling?
Nee.

1.8 Werken volgens een gedragscode:

Worden er werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig een door de Staatssecretaris van EZK vastgestelde gedragscode?

Nee, maatregelen worden uitgevoerd volgens de Kennisdocumenten van BIJ12 en de voorschriften uit de ontheffing. Daarnaast zal worden gehandeld volgens de Zorgplicht.

1.9 Eerder verleende ontheffing of omgevingsvergunning inclusief vvgb voor soorten:

Is er eerder een ontheffing of toestemming verleend door RVO of een ander overheidsorgaan voor dezelfde werkzaamheden of activiteiten?

Nee.

2. Aanwezige beschermde soorten

Geef in hieronder aan welke beschermde soorten aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de activiteit(en) waarvoor u de ontheffing aanvraagt:

Binnen het plangebied zijn tien soorten, beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming, vastgesteld (Antea Group, 2022). Voor negen soorten wordt een ontheffing aangevraagd (zie Tabel 1.1). De sperwer komt daarnaast in het plangebied voor, maar de nestlocatie blijft fysiek behouden. Enkel kan lichte verstoring optreden door de werkzaamheden in de omgeving. Doordat de soort langs een openbare weg broedt en aan de overzijde van deze weg een identiek bosgebied aanwezig is, kan de soort gemakkelijk uitwijken en wordt een significante verstoring op het nest niet verwacht.

2.1 Soort – Huismus

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Huisumus (*Passer domesticus*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

In het plangebied en de directe omgeving zijn tien nesten aangetroffen, zeven van deze nesten zijn aanwezig in het plangebied en zes nestlocaties gaan als gevolg van het voornemen verloren. Daarnaast is de directe omgeving van de woningen aan de Groenstraat essentieel leefgebied in de vorm van vegetatie, water en open zandstukken.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. volgens het Kennisdocument Huismus BIJ12 (BIJ12, 2017a).

Onderzoek is uitgevoerd door een deskundige op het gebied van huismussen.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is in het gehele jaar aanwezig.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Gehele jaar, maar is het meest kwetsbaar in het broedseizoen (globaal van maart t/m juli).

2.2 Soort – Poelkikker

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Poelkikker (*Rana lessonae*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

In het plangebied zijn poelkikkers aangetroffen in de aanwezige watergangen. Het gebied wordt gebruikt als voortplantingslocatie en de directe omgeving als landbiotoop voor de soort.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. volgens het Kennisdocument Poelkikker BIJ12 (BIJ12, 2017b).

Onderzoek is uitgevoerd door een deskundige op het gebied van de poelkikker. Meerdere kikkers zijn gevangen en gedetermineerd.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een RAVON-net.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is in het gehele jaar aanwezig.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Gehele jaar, maar in het water het meest kwetsbaar in de periode maart t/m half september en op het land in de periode half oktober t/m half april.

2.3 Soort – watervleermuis

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Watervleermuis (*Myotis daubentonii*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Kleine groepen van circa tien watervleermuizen foerageren op de Vormerse plas. Daarnaast worden in de omgeving diverse vliegroutes gebruikt om de foerageergebieden te bereiken. Verblijfplaatsen zijn niet aanwezig.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group volgens het vleermuisprotocol 2021. Onderzoek is uitgevoerd door in totaal zes vleermuisdeskundigen. Nadere bezoeken voor het vaststellen van vliegroutes van de watervleermuis zijn uitgevoerd door twee vleermuisdeskundigen van Antea Group.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de Pettersson M500 + WBC, de Pettersson D240x, Batlogger M en de Anabat Swift S.

Meer informatie is te vinden in het nadere onderzoek (Antea Group, 2022b).

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is in de voorjaars/zomerperiode en de nazomerperiode aangetroffen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen, waardoor de soort enkel in het actieve vliegseizoen aanwezig is in het plangebied, circa maart t/m oktober.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

In de kraamperiode (globaal van 15 mei tot eind juli) zijn de watervleermuizen het meest gevoelig voor veranderingen aan vliegroutes en foerageergebieden.

2.4 Soort – gewone dwergvleermuis

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Meerdere gewone dwergvleermuizen foerageren in het gebied, maar van essentieel foerageergebied is geen sprake. Wel is aan de Groenestraat een essentiële vliegroute aanwezig.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. volgens het vleermuisprotocol 2021. Onderzoek is uitgevoerd door in totaal zes vleermuisdeskundigen.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de Pettersson M500 + WBC, de Pettersson D240x, Batlogger M en de Anabat Swift S.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is in de voorjaars/zomerperiode en de nazomerperiode aangetroffen. Aan de Groenestraat 17 is een paarverblijfplaats aangetroffen, deze blijft behouden.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Voornamelijk de periode maart tot en met oktober. Bij zachte omstandigheden buiten deze periode kan ook gefoerageerd worden in het gebied.

2.5 Soort – Bever

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Bever (*Castor fiber*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

In het plangebied foerageert de bever en verplaatst de soort zich via de omringende watergangen. Ook zijn twee holen aangetroffen in de oever welke mogelijk door de bever zijn gemaakt.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is gecombineerd uitgevoerd met het marteronderzoek middels camera's en het vleermuisonderzoek met een warmtebeeldcamera.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de Helion Pulsar X50 en diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is vermoedelijk het gehele jaar aanwezig in het plangebied en gebruikt het gebied voornamelijk om te foerageren.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Gehele jaar, voornamelijk in de periode van april tot en met augustus wanneer de dieren jongen kunnen hebben.

2.6 Soort – Das

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Das (*Meles meles*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Buiten het plangebied zijn in gebruik zijnde burchten aanwezig. In het plangebied is grotendeels secundair leefgebied aanwezig en aan de noordzijde een deel primair leefgebied.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. middels camera-onderzoek waarbij camera's op wissels en op voldoende afstand, gericht naar burchtlocaties zijn geplaatst.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Gehele jaar, met name in de kraamtijd waarbij veel voedsel wordt verzameld.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

December tot en met juni.

2.7 Soort – Steenmarter

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Steenmarter (*Martes Foina*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

De steenmarter is meerdere malen waargenomen middels wildcamera's gedurende het nadere onderzoek. Verblijfplaatsen en foerageergebieden van de steenmarter kunnen voorkomen.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming, 2017.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
Gehele jaar.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
De soort is het meest gevoelig in de periode maart tot en met augustus.

2.8 Soort – Wezel

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:
Wezel (*Mustela nivalis*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):
In het plangebied is de wezel niet aangetroffen, maar de soort is in de omgeving bekend. Uit voorzorg is de soort opgenomen in voorliggend activiteitenplan, aangezien de wezel niet met 100% kan worden uitgesloten.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:
Onderzoek is uitgevoerd met het marteronderzoek middels wildcamera's.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van onder andere Mostela's, struikrovers en diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
De soort is vermoedelijk het gehele jaar aanwezig in het plangebied.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
De voortplantingsperiode is van maart t/m augustus.

2.9 Soort – Bunzing

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:
Bunzing (*Mustela putorius*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):
In het plangebied is de bunzing niet aangetroffen, wel net daarbuiten. Uit voorzorg is de soort opgenomen in voorliggend activiteitenplan, aangezien de bunzing niet met 100% kan worden uitgesloten.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:
Onderzoek is uitgevoerd met het marteronderzoek middels wildcamera's.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van onder andere Mostela's, struikrovers en diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
De soort is vermoedelijk het gehele jaar aanwezig in het plangebied.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:
De voortplantingsperiode is van maart t/m augustus.

2.10 Soort – Hermelijn

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:
Hermelijn (*Mustela erminea*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

In het plangebied is de hermelijn niet aangetroffen. Uit voorzorg is de soort opgenomen in voorliggend activiteitenplan, aangezien de hermelijn niet met 100% kan worden uitgesloten.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd met het marteronderzoek middels wildcamera's.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van onder andere Mostela's, struikrovers en diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is vermoedelijk het gehele jaar aanwezig in het plangebied.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De voortplantingsperiode is van maart t/m augustus.

2.11 Soort – Eekhoorn

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

In het plangebied zijn 23 nesten aanwezig, waarvan 13 nesten worden verwijderd als gevolg van de uitvoering. Daarnaast wordt het bosrijke gebied gebruikt als foerageergebied.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is gecombineerd uitgevoerd met het marteronderzoek middels camera's en het vleermuisonderzoek met een warmtebeeldcamera. Ook zijn nesten geteld in de periode zonder blad aan de bomen en is beoordeeld of nesten recentelijk waren gebouwd op de aanwezigheid van vers mos.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de Helion Pulsar X50 en diverse wildcamera's van het merk Browning.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort is vermoedelijk het gehele jaar aanwezig in het plangebied.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De voortplantingsperiode is van december tot februari en van mei tot juni.

2.12 Soort – Iepenpage

Soort(en) | Nederlandse en wetenschappelijke naam:

Iepenpage (*Satyrium w-album*)

Functie(s) van het plangebied voor de soort(en):

Aan de noordzijde is een groep iepen aanwezig waar de iepenpage gebruik van maakt voor de voortplanting.

Soort vastgesteld op basis van welke informatie:

Onderzoek is uitgevoerd door Antea Group B.V. middels onderzoek naar adulte- en sub adulte dieren.

Totale periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

De soort overwintert als ei bij de eindknoppen in de boomkruin van de waardplant. Rups: half maart-begin juli met een vliegtijd van 1 juni tot en met 20 augustus. De soort is daarmee het gehele jaar aanwezig.

Kritische periode (in maanden) van het jaar waarin de soort aanwezig is:

Gehele jaar.

3. Soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming

3.1 Voor welke soorten wordt een ontheffing aangevraagd?

Geef daarbij aan welke verbodsbepaling(en) van toepassing is (of zijn):

Soort

Huismus (*Passer domesticus*) (beschermd onder artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming).

Verbodsbepaling

Artikel 3.1

Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soort

Poelkikker (*Pelophylax lessonae*), **Gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*), **watervleermuis** (*Myotis daubentonii*) en **bever** (*Castor fiber*) (beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming).

Verbodsbepaling

Artikel 3.5

*Lid 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren. Relevante overtreding van verbodsbepaling op de **poelkikker, watervleermuis, gewone dwergvleermuis en bever**.*

*Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen. Relevante overtreding van verbodsbepaling op de **bever**.*

Soort

Das (*Meles meles*), **steenmarter** (*Marter foina*), **eekhoorn** (*Scurius vulgaris*), **wezel** (*Mustela nivalis*), **bunzing** (*Mustela putorius*), **hermelijn** (*Mustela erminea*) en **iepenpage** (*Satyrium w-album*) (beschermd onder artikel 3.10, onderdeel A van de Wet natuurbescherming).

Verbodsbepaling

Artikel 3.10, onderdeel A

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, ofc.

3.2 Ecologische inventarisatie

Bovenstaand heeft u aangegeven voor welke soorten mogelijk een verbodsbepaling wordt overtreden. Geef hieronder een verantwoording van het onderzoek dat naar de effectbepaling van de activiteit is gedaan.

Wie heeft de inventarisatie uitgevoerd?

De nadere onderzoeken zijn uitgevoerd door Antea Group B.V. in 2022 met een doorloop in 2023 m.b.t. monitoring.

Heeft deze persoon voor de aangevraagde werkzaamheden in combinatie met de betreffende soorten aantoonbare kennis en ervaring op het gebied van soortspecifieke ecologie?

Ja, het onderzoek is uitgevoerd door een ecologisch adviesbureau met aantoonbare ervaring op het gebied van onderzoek naar en monitoring van vogels, zoogdieren, amfibieën en insecten.

Wanneer heeft de inventarisatie plaatsgevonden?

Tabel 3.1. Overzicht inventarisatiemomenten soortonderzoeken.

Werkzaamheden	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Steenuil												
Kerkuil												
Ransuil												
Huismus												
Overige JRBN												
Marterachtigen												
Eekhoorn												
Bever												
Vleermuizen												
Amfibieën												
Grote vos												
Iepenpage												
Vaatplanten												

Tabel 3.2. Overzicht terreinbezoeken en omstandigheden.

Datum	Tijd	Weer	Soort	Wie
3-02-2022	9:00 – 15:30	Bewolkt, 5 graden Celsius, windkracht 3	Bever, marterachtigen, JRBN, eekhoorn	SvE, JK
23-02-2022	18:15 – 19:30	Helder, 10 graden Celsius, windkracht 2	Steenuil	SvE
7-03-2022	8:45 – 11:45	Zonnig, 4 graden Celsius, windkracht 1	JRBN	SvE, RK
21-03-2022	9:30 – 14:00	Zonnig, 14 graden Celsius, windkracht 1	Bever	SvE, JK
22-03-2022	15:00 – 17:00	Zonnig, 20 graden Celsius, windkracht 0-2	Grote vos	SvE
30-03-2022	20:15 – 21:45	Bewolkt, 5 graden Celsius, windkracht 2	Steenuil	SvE
6-04-2022	8:45 – 11:45	Bewolkt, 9 graden Celsius, windkracht 4	JRBN	SvE
11-04-2022	7:30 – 9:15	Zonnig, 5 graden Celsius, windkracht 1	Huismus	SvE
25-04-2022	9:00 – 12:30	Bewolkt, af en toe motregen, 12 graden Celsius. Windkracht 2	JRBN, amfibieën	SvE
28-04-2022	20:30 – 0:30	Bewolkt, 12 graden Celsius, windkracht 2	Steenuil	HdG
4-05-2022	9:00 – 15:00	Zonnig, 17 graden Celsius, windkracht 3	Vleermuizen	JK, HJ

12-05-2022	6:45 – 13:15	Zonnig, 20 graden Celsius, windkracht 2	Huismus, JRBN, amfibieën	SvE
18-05-2022	8:00 – 13:00	Zonnig, 26 graden Celsius, windkracht 1	Camera's plaatsen	SvE
24-05-2022	21:15 – 24:00	Zonnig, 15 graden Celsius, windkracht 2	Vleermuizen	SvE, JK, MP, JP, RV, BW
13-06-2022	9:00 – 13:00	Licht bewolkt, 19 graden Celsius, windkracht 2	Camera's uitlezen, boomvalk, planten	SvE
14-06-2022	03:00 – 5:30	Zonnig, 10 graden Celsius, windkracht 0	Vleermuizen	SvE, JK, BW
14-06-2022	21:30 – 24:00	Zonnig, 21 graden Celsius, windkracht 1	Vleermuizen	MP, JP, RV
16-06-2022	8:30 – 12:00	Zonnig, 23 graden Celsius, windkracht 1	Iepenpage, planten	RK
21-06-2022 tot 24-06-2022			Vleermuizen, Anabats	JK, SvE
28-06-2022	3:00 – 5:30	Zonnig/helder, 13 graden Celsius, windkracht 1	Vleermuizen	RV
29-06-2022	8:45 – 11:00	Zonnig, 22 graden Celsius, windkracht 1	Camera's ophalen	SvE
12-07-2022	3:00 – 5:30	Helder, 15 graden Celsius, windkracht 0	Vleermuizen	SvE, JK, BW
13-07-2022	3:00 – 5:30		Vleermuizen	JP, MP
19-07-2022	8:30 – 11:30	Zonnig, 30 graden Celsius, windkracht 2	Iepenpage	SvE, RK
22/23-08-2022	21:00 – 02:00	Licht bewolkt, 21 graden Celsius, windkracht 0	Vleermuizen	SvE, JK, MP, JP, RV, BW
22/23-08-2022	23:00 – 02:00	Licht bewolkt, 21 graden Celsius, windkracht 0	Vleermuizen	MP, JP, RV, BW
2-09-2022	13:30 – 16:00	Licht bewolkt, 28 graden Celsius, windkracht 2	Grote vos, planten	SvE
7-09-2022	20:30 – 23:00	Licht bewolkt, 20 graden Celsius, windkracht 1	Vleermuizen	SvE, JK
7/8-09-2022	23:00 – 02:00	Licht bewolkt, 20 graden Celsius, windkracht 1	Vleermuizen	SvE, JK, MP, JP, RV, BW
13-09-2022 tot 16-09-2022			Vleermuizen, Anabats	SvE

Beschrijf samengevat de resultaten van de ecologische inventarisatie:

Huismus

In het plangebied en net daarbuiten zijn op verschillende locaties nesten van huismussen aanwezig. Het gaat in totaal om zeven nesten in het plangebied en drie nesten net buiten het plangebied. Deze nesten zijn jaar rond beschermd middels Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Bij de voorgenomen ontwikkeling van Wijchen West wordt een aantal gebouwen met daarin nesten van de huismus gesloopt ook verdwijnt groene beplanting in de directe omgeving van de nesten. Om de nesten en essentiële groene beplanting hier omheen te mogen verwijderen is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Poelkikker

In het plangebied komt op één locatie de poelkikker voor. Deze poelkikker is beschermd middels Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat andere beschermde amfibiesoorten voorkomen.

Bij de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied wordt het leefgebied voor een deel aangetast. De waterloop waar poelkikker voorkomt wordt deels gedempt en verlegd. Daarnaast wordt de omliggende landbiotoop ontwikkeld tot woonwijk, waardoor landbiotoop verdwijnt. De ontwikkeling overtreedt door het effect op de poelkikker een aantal verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Daarom is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig voor het mogen en kunnen uitvoeren van het voornemen.

Watervleermuis en gewone dwergvleermuis

In het plangebied zijn beschermde onderdelen van het leefgebied (verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes) van verschillende vleermuissoorten aangetroffen. Vleermuizen en beschermde onderdelen van het leefgebied zijn beschermd middels Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Onderstaand wordt per onderdeel toegelicht welke beschermde onderdelen in het plangebied aanwezig zijn en wat het (mogelijke) effect van het voornemen op deze onderdelen zijn.

Verblijfplaatsen

In het plangebied is een paarverblijf van een gewone dwergvleermuis aanwezig. Dit paarverblijf zit in een woning aan de noordwestkant van het plangebied (Groenestraat 17). Door de voorgenomen ontwikkeling verdwijnt deze verblijfplaats niet. Bij sloop of renovatie van de woning is een effect op de verblijfplaats zeer aannemelijk. Op het moment dat sprake is van de sloop en of renovatie van de woning is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Essentieel foerageergebied

In het plangebied is essentieel foerageergebied van de watervleermuis aanwezig in de vorm van de Vormerse plas. Door de voorgenomen ontwikkeling wordt de functionaliteit van dit foerageergebied mogelijk aangetast. Daarom is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Essentiële vliegroute

In het plangebied zijn essentiële vliegroutes aanwezig van de watervleermuis en de gewone dwergvleermuis. Door de voorgenomen ontwikkeling wordt de functionaliteit van deze vliegroutes mogelijk aangetast. Daarom is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Bever

In het plangebied komt de bever voor. Deze bever is beschermd middels Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Door de voorgenomen ontwikkeling verdwijnt mogelijk de locatie waar de bever zijn verblijfplaatsen heeft. De watergang waar de holen van de bever aanwezig zijn wordt (deels) gedempt en verlegd. Ook wordt daardoor mogelijk (tijdelijk) foerageergebied van de soort rond deze verblijfplaatsen aangetast. Tot slot zorgt de ontwikkeling van de woonwijk ervoor dat verbindingen die de bever op dit moment gebruikt om van de watergangen in het plangebied naar de Vormerse Plas te komen worden beperkt. Deze effecten zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming. Daarom is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig voor de voorgenomen ontwikkeling van Wijchen West.

Das

In het plangebied komt de das voor. De das is beschermd middels Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. In het plangebied zijn in 2022 geen actieve burchten gevonden. Wel is net ten westen een kraamburcht van de das aanwezig. Daarnaast zijn een kunstburcht en een losse pijp in het talud van de N845 aanwezig die sporadisch door dassen zijn gebruikt in 2022. Daarnaast is eind 2022 activiteit van dassen bij de burcht ten zuiden van het plangebied waargenomen door Stichting Das en Boom. In het plangebied zelf zijn drie plaatsen met holen aanwezig die mogelijk in het verleden zijn gebruikt door de das. Het gehele plangebied wordt gebruikt als foerageergebied door de das.

Uit resultaten van de monitoring in 2023 blijkt dat net ten zuiden van het plangebied vijf jonge dassen zijn geboren. Deze dassen zijn op deze locatie opgegroeid waarbij ze af en toe een meer zuidelijk gelegen burcht gebruikten. Rond half juni hebben de moeder en jongen de locatie verlaten en zijn ze verhuist naar afwisselend de zuidelijk gelegen kunstburcht en de kraamburcht uit 2022, zie ook het monitoringsrapport van 2023 (Antea Group, 2023d). De gegevens laten zien dat in het gebied één clan dassen voorkomt die zich regelmatig verplaatst.

Door de voorgenomen ontwikkeling verdwijnt een deel van het foerageergebied rond de actieve burchten. Dassen hebben bij gunstige voedselomstandigheden een leefgebied van tussen de 30 en 150 ha nodig (BIJ12, 2017). Naast foerageergebied verdwijnen ook een drietal mogelijk in het verleden door dassen gebruikte burchtlocaties.

Tot slot zorgt de ontwikkeling van Wijchen west voor een barrière tussen huidige burchten en de burchtlocatie net ten zuiden van het plangebied. Daarmee heeft het voornemen een negatief effect op de das. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

Steenmarter

In het plangebied komt de steenmarter voor. De steenmarter is beschermd middels Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat in het plangebied verblijfplaatsen van steenmarters aanwezig zijn. Er is daarmee geen sprake van een direct fysiek effect op verblijfplaatsen door de voorgenomen ontwikkeling. De soort maakt wel gebruik van het plangebied als foerageergebied. De steenmarter is een flexibele soort die ook in stedelijke omgevingen voorkomt. De toekomstige situatie waarbij het plangebied is omgevormd tot een woonwijk met groenzones vormt nog steeds geschikt foerageergebied voor de soort. Ook tijdens de realisatie van de woonwijk is geschikt foerageergebied aanwezig. Daarmee heeft het voornemen geen effect op het voorkomen van de steenmarter, maar kunnen bij de uitvoering verblijfplaatsen worden aangetroffen doordat de steenmarter regelmatig wisselt tussen verblijfplaatsen.

Eekhoorn

In totaal zijn 23 nesten van eekhoorns aanwezig in het plangebied. Deze nesten zijn beschermd middels artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Door de voorgenomen ontwikkeling van Wijchen West verdwijnt een deel van de nesten. Daarnaast verdwijnt leefgebied doordat het bosgebied rond de Vormerse Plas wordt ontwikkeld tot woonwijk. Ook verdwijnt mogelijk de verbinding tussen het leefgebied in het plangebied en omliggende leefgebieden. Deze effecten zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming waardoor voor het uitvoeren van het voornemen een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is.

Iepenpage

In het plangebied komt op één locatie de iepenpage voor. Deze iepenpage is beschermd middels Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

De voorgenomen ontwikkeling heeft effect op de locatie waar de soort voorkomt. Mogelijk verdwijnt de locatie of wordt de locatie (tijdelijk) verstoord. Daarom is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig voor de voorgenomen ontwikkeling van Wijchen West.

Bunzing / wezel / hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn zijn in 2022 niet in het plangebied waargenomen. Daarmee is het zeer onwaarschijnlijk dat de soorten in 2022 een verblijfplaats in het plangebied hebben gehad. Door waarnemingen van kleine marters in het plangebied in het recente verleden, de geschiktheid van het biotoop en de droge omstandigheden in 2022 is het niet uit te sluiten dat in 2023 of verder wel sprake is van verblijfplaatsen van kleine marters in het plangebied. Kleine marters zijn beschermd middels Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Wettelijk gezien is er geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming als op dit moment het voornemen wordt gerealiseerd. Er worden immers geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (doden, verstoren, vernietigen) overtreden. Het is echter niet uit te sluiten dat in de nabije toekomst wel sprake is van een overtreding.

Daarom adviseren wij om voor deze soorten wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Daarbij kunnen de soorten meeliften op de te realiseren mitigatie voor de das.

4. Belangen en doel

4.1 Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing aangevraagd?

De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het bijbehorende belang (art. 3.8. lid 5 Wet natuurbescherming) voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

4.2 Motivering wettelijk belang(en) in relatie tot de activiteit

Motiveer waarom de activiteit(en) de/het wettelijke belang(en) dient/dienen, zoals dit is aangegeven bij 4.1:

De ontheffing van verbodsbepalingen wordt aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Er is op dit moment sprake van een woningtekort in Nederland, zo ook in de regio Arnhem-Nijmegen en in de gemeente Wijchen. Het huidige woningbouwprogramma in de regio Arnhem-Nijmegen en in de gemeente Wijchen is onvoldoende om aan de woningvraag te kunnen voldoen. Om invulling te geven aan de woningvraag is daarom ook in de gemeente Wijchen gekeken hoe hier invulling aan gegeven kan worden. In 2009 is al een structuurvisie opgesteld waarin Wijchen-West als uitbreidingslocatie wordt benoemd.

De gemeenteraad van Wijchen heeft op 25 juni 2020 besloten om de locatie Wijchen-West in ontwikkeling te nemen. Hiervoor is in mei 2021 een ontwikkelstrategie en gebiedsvisie vastgesteld door de gemeenteraad. De ontwikkeling van Wijchen-West is daarnaast vastgelegd in de Woondeal Arnhem-Nijmegen. De ontwikkeling van Wijchen-West heeft betrekking op de bouw van 1.300 woningen en een basisschool met kinderdagverblijf.

De huidige druk op de woningmarkt en de noodzaak om snel te kunnen ontwikkelen hebben ertoe geleid dat Wijchen-West is aangewezen als versnellingslocatie.

De totale opgave voor het woningbouwprogramma in Wijchen-West bedraagt 1.300 woningen. Daarvan zijn twee derde grondgebonden woningen en één derde appartementen. Het totale woningbouwprogramma (grondgebonden woningen en appartementen) bestaat uit een gedifferentieerd aanbod van huurwoningen (sociaal en middelduur) en koopwoningen (goedkoop, betaalbaar, bereikbaar, middelduur en duur). Van het totale programma worden circa 100 woningen gebouwd in een CPO-constructie.

Behalve woningen komt er een school met kinderdagverblijf. Voor Wijchen-West gelden de afspraken over het betaalbarewoonprogramma uit de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen (maart 2020):

- Minimaal 50% betaalbare woningen (tot NHG) voor de eerste 655 woningen.
- Minimaal 60% betaalbare woningen (tot NHG) voor de tweede 645 woningen.

Uitgangspunt is een gelijkwaardige verdeling van het woonprogramma over de twee deelgebieden:

- De Groene Geest (noordelijk deel) 764 woningen.
- De Vormers (zuidelijk deel) 536 woningen.

Met het stedenbouwkundigplan wordt een belangrijke basis gelegd voor het vastleggen van de ruimtelijke hoofdstructuur van het nieuwe woongebied Wijchen-West. De robuuste hoofdstructuur verankert de nieuwe woonwijk met het omliggende buitengebied aan de westzijde en de bestaande kern met alle voorzieningen aan de oostzijde.

5. Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)

Welke alternatieve locaties heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve locaties niet mogelijk zijn:

Het buitengebied in Wijchen-West is gekozen omdat het goed aansluit bij de huidige bebouwde omgeving en in een gebied ligt waar over het algemeen weinig gebruik van wordt gemaakt. In het bestaand stedelijk gebied van Wijchen wordt op meerdere plekken woningbouw toegevoegd. Toch is de beschikbare ruimte binnenstedelijk op korte en middellange termijn te beperkt om aan de grote woningbouwopgave te kunnen voldoen. Om versneld grote aantallen woningen toe te voegen en de gewenste differentiatie in woningtypen en prijsklassen te realiseren, is een grootschalige bouwlocatie nodig. Binnen het bestaand stedelijk gebied van de gemeente Wijchen is een locatie van enige omvang niet voorhanden. Voorliggend initiatief voorziet in de realisatie van 1.300 woningen. De voorgenomen locatie is de meest geschikte plek voor een planmatige uitbreiding van de kern Wijchen. Het plangebied waar de woningbouw is gepland, ligt aansluitend aan de bestaande woonwijken Kraaijenberg en Blauwe Hof. Daarnaast is in de Woondeal 2.0, het Strategisch Kompas en de Structuurvisie Wijchen de locatie Wijchen West aangewezen voor grootschalige stedelijke ontwikkeling.

Welke alternatieve inrichtingsplannen heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve inrichtingsplannen niet mogelijk zijn:

De locatie waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden is vastgesteld en zal niet worden gewijzigd. Zoals in Hoofdstuk 4 benoemd is de locatie afgestemd op het woningtekort in de regio. Derhalve is het project locatiegebonden en afgestemd op de behoefte aan betaalbare woningen in Wijchen.

Voor de inrichting van de groenvoorziening zijn diverse inrichtingsplannen gewijzigd. Zo blijven aan de noordkant van het gebied een groep iepen behouden om de populatie iepenpages te kunnen behouden en worden aanvullend extra iepen aangeplant om de staat van instandhouding ook in de toekomst van de iepenpage te borgen. Door het gebied heen, naar de Vormerse plas, blijft de huidige bomenstrook behouden om de vliegroute van de watervleermuis te behouden. In het westelijke deel van het plangebied blijven een aantal oudere bomen behouden om leefgebied van de eekhoorn te behouden.

Daarnaast worden op de Vormerse plas diverse natuureilanden aangelegd om een rustgebied te behouden voor de bever, watervogels en beschut foerageergebied voor de watervleermuis. In het plan wordt daarnaast op verschillende locaties ingezet op de migratie van dassen. Zo worden diverse dassentunnels aangelegd zodat de dieren langs het plangebied kunnen migreren. Om het gebied heen worden dassenrasters aangelegd, verbeterd of verlengd om de uitwisseling tussen gebieden van dassen veilig te laten verlopen. Rondom het plangebied zijn diverse verkeersslachtoffers van dassen gemeld (mondelinge toelichting Das en Boom). Momenteel lopen daarnaast onderhandelingen met perceeleeigenaren in de directe omgeving van het plangebied om nieuwe natuur in te richten ten behoeve van soorten als de poelkikker, eekhoorn, vleermuizen, marterachtigen (inclusief das) en de iepenpage. Ook andere (algemene en/of vrijgestelde) soorten zullen van deze inrichting profiteren. Daarbij wordt ook buiten het plangebied gericht op de inrichting van de ecologische verbindingszone om de uitwisseling tussen populaties beter te faciliteren.

Voor de poelkikker zijn inpassingen gedaan op het gebied van water om een vergelijkbare situatie te creëren in het gebied, maar dan wel met natuurvriendelijke oevers.

Zo zijn diverse landschappelijke inpassingen gemaakt ten behoeve van (beschermde) soorten. Daarnaast worden de opties momenteel verkend om minimaal 300 inbouwvoorzieningen in te bouwen in het nieuwe ontwerp. Zodoende kunnen ook nieuwe soorten of soorten welke in huidige situatie zeldzaam in het gebied een verblijfplaats vinden in het definitieve plan.

Voor een uitgebreide onderbouwing en afweging van de inrichting in het plangebied wordt verwezen naar het Mitigatieplan Soortenbescherming Wijchen-west (Antea Group, 2023c).

Welke alternatieve werkwijze heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Onderbouw waarom deze alternatieve werkwijzen niet mogelijk zijn:

De alternatieve werkwijzen hebben voornamelijk betrekking tot het werken buiten kwetsbare periodes en het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Veel soorten kennen kwetsbare periodes waarin activiteiten niet mogen worden uitgevoerd. Tabel 5.1 toont een overzicht van de kwetsbare periodes van alle aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Tabel 5.1. Overzicht kwetsbare periodes per soort in voorliggend activiteitenplan.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gewone dwergvleermuis												
Watervleermuis												
Bever												
Poelkikker									*	*		
Huismus												
Das												
Wezel								**	**	**		
Bunzing												
Hermelijn												
Steenmarter												
Eekhoorn												
Iepenpage***												
	Kwetsbare periode											
	Werkzaamheden kunnen in principe worden uitgevoerd met maatregelen.											
*	Kennisdocument geeft de periode 15 september t/m 15 oktober.											
**	Indien een tweede nest mogelijk is toch kwetsbaar.											
***	Iepen voor de soort blijven behouden.											

Dit betekent dat de werkwijze zal worden aangepast naar het uitvoeren van grootschalige werkzaamheden (boomkap, sloop en bouwrijp maken) in de periode september-oktober. Veel werkzaamheden kunnen afhankelijk van het verspreidingsgebied van de soort al eerder worden voorbereid, zo kunnen werkgebieden worden vrijgegeven na het nemen van mitigerende maatregelen (zoals amfibieënschermen en ongeschikt maken van verblijfplaatsen).

Welke alternatieve planning heeft u voor uw project overwogen waardoor uw werkzaamheden geen of minder schadelijke effecten hebben voor de soort? Wilt u uw werkzaamheden uitvoeren tijdens de kwetsbare periode van de soort? Onderbouw waarom een andere periode niet mogelijk is:

Zie bovenstaand antwoord.

6. Mitigatie en compensatie

Worden er maatregelen getroffen die het effect van uw initiatief op een of meerder soorten verzachten?

Ja, voorafgaand aan de werkzaamheden worden maatregelen getroffen. De maatregelen hebben betrekking op het voorkomen van schade aan beschermde diersoorten. Als gevolg van het verlies van verblijfplaatsen, wordt een overmaat aan alternatieve verblijfplaatsen aangeboden. Daarnaast wordt ter compensatie nieuw leefgebied aangewezen en worden verbindingen tussen gebieden gemaakt om de uitwisseling door soorten tussen verschillende gebieden mogelijk te maken.

6.1 Mitigerende maatregelen

Beschrijf per soort welke maatregelen worden getroffen, die de effecten van het initiatief op de soort verzachten of voorkomen. Maak hierbij onderscheid tussen maatregelen die bewezen effectief zijn en maatregelen waarvan niet met 100% zekerheid vaststaat dat deze effectief zijn. U kunt een gedetailleerde onderbouwing van de mitigerende maatregel(en) per soort als onderdeel van het activiteitenplan als bijlage bijvoegen.

Voor de mitigerende en compenserende maatregelen is het mitigatieplan soortenbescherming Wijchen-West opgesteld (Antea Group, 2023c). Voor de verschillende soorten is uitgewerkt hoe deze kunnen blijven voorkomen in het plangebied en de directe omgeving. Voor het verloren gaande leefgebied worden alternatieve gebieden dusdanig ingericht dat niet alleen beschermde soorten, maar ook biodiversiteit in het algemeen een belangrijk thema van het plan is.

7. Instandhouding van de betreffende soorten

Motiveer hieronder per soort op welke wijze wordt voldaan aan genoemde voorwaarde.

Soorten (habitatrichtlijn, Bonn, Bern en andere beschermde soorten); Onderbouwing dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebieden in een gunstige staat van instandhouding laten voortbestaan

7.1 Huismus

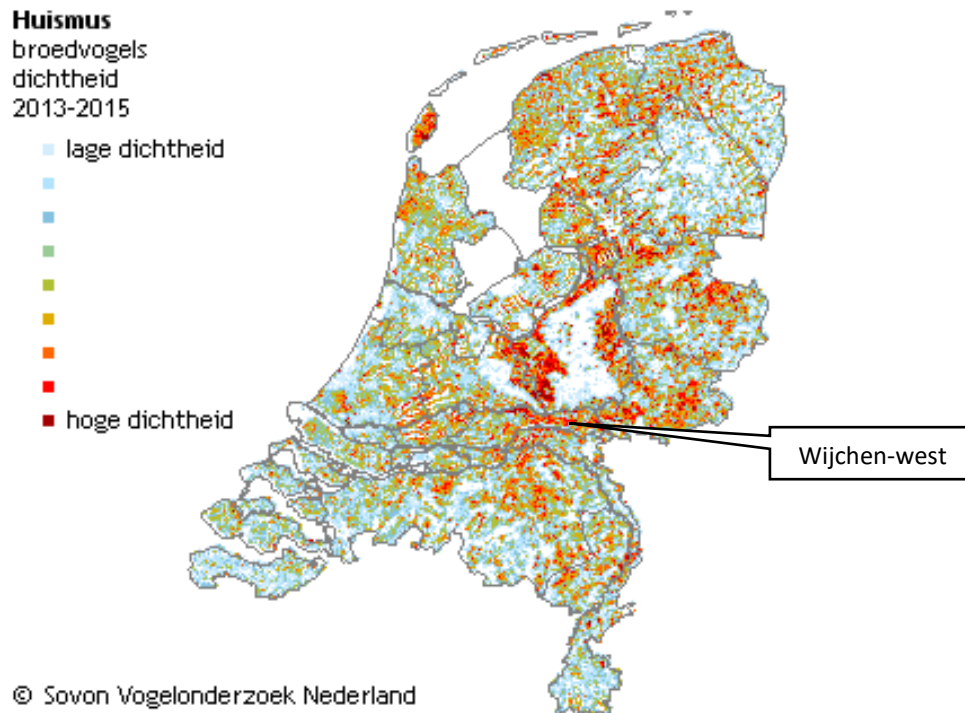
7.1.1 Staat van instandhouding

De huismus was lange tijd de talrijkste Nederlandse broedvogel, maar moest die plek afstaan aan de merel. Sinds circa 1975 zijn de landelijke aantallen vermoedelijk gehalveerd. De grootste afname lijkt echter voorbij: de recente aantallen schommelen. De verspreiding overlapt met die van concentraties mensen. Huismussen zijn het talrijkst bij oudere huizen in een deels groene, liefst wat rommelige omgeving aan stadsranden of op het platteland. In strakke nieuwbouwwijken en het versteende hart van grote steden zijn ze schaars of ontbreken ze bij gebrek aan nestgelegenheid en/of voedsel. (SOVON.nl).

De Staat van Instandhouding van de Huismus als broedvogel in Nederland is zeer ongunstig. Zie Figuur 7.1 voor de beoordeling (SOVON.nl). In Figuur 7.2 is de landelijke verspreiding van de huismus weergegeven.

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Verspreiding	Populatie	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
gunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	zeer ongunstig	zeer ongunstig

Figuur 7.1. Beoordeling van de staat van instandhouding van de huismus. Bron: SOVON.nl

Figuur 7.2. Verspreiding broedvogels huismus (SOVON).

Populatie omgeving

De inrichting van de directe omgeving van het plangebied is vergelijkbaar met die van het plangebied zelf. Het betreft, in relatie tot het leefgebied van de huismus, een open landschap met onder meer agrarische bedrijven, oude boerderijen, bomenrijen, kleine bosschages en waterpartijen. Met name de hier aanwezige (boeren)erven met voedselmogelijkheden, zandige plekken en water nabij biedt voor de huismus geschikt leefgebied. Door deze eigenschappen van het landschap, komt hier en in de omgeving naar verwachting een robuuste huismussenpopulatie voor. Aangenomen wordt dat er - in vergelijking met het plangebied - in de omgeving sprake is van eenzelfde verdeling aan huismusverblijfplaatsen. Er wordt ervanuit gegaan dat de huismussen in het plangebied deel uitmaken van een netwerkpopulatie (in de omgeving).

De percelen liggen in het plangebied op enige afstand van elkaar (50-100 meter). Zeker wanneer jonge huismussen op zoek gaan naar nieuw leefgebied, liggen deze erven op een bereikbare afstand van elkaar en kan de huismus deze gebieden op eigen kracht bereiken. Door deze natuurlijke verspreiding is het aannemelijk dat de huismus zich goed verspreid heeft in de omgeving van het plangebied. Iets verder weg van het plangebied zijn bebouwingslinten/dorpen aanwezig. Huismussen zijn ook veel in dergelijke gebieden aanwezig. Uit de NDFF is te zien dat rondom het plangebied en in de bebouwingslinten/dorpen huismussen zijn waargenomen. Kortom, aan de hand van de aanwezige kenmerken kan verondersteld worden dat in de omgeving van het plangebied een degelijke populatie huismussen aanwezig is. Op basis van de aanwezigheid van geschikt leefgebied in combinatie met de verwachte aanwezigheid van de populatie in de omgeving, kan niet worden geconcludeerd dat (ook) de lokale staat van instandhouding gunstig is, aangezien trendgegevens op lokale schaal ontbreken.

Er zijn dus op basis van de NDFF-studie en bekende trendgegevens van de huismus onvoldoende gegevens beschikbaar om de populatie huismussen als gunstig te bestempelen, zeker doordat de soort landelijk een negatieve trend heeft. In relatie tot verduurzaming en ontwikkelingen gaan veel oude verblijfplaatsen verloren. Doordat de huismus vaak wordt meegenomen bij natuur inclusief bouwen wordt wel verwacht dat de trend zal toenemen. In Wijchen-West kan worden geconcludeerd dat een gezonde populatie huismussen in de omgeving aanwezig is en dat de populatie binnen het plangebied onderdeel uitmaakt van een belangrijke lokale populatie. Wanneer de compenserende maatregelen zijn gerealiseerd is de verwachting dat de populatie huismussen in het plangebied stabiel zal blijven. Met de ontwikkeling tot inbouwvoorzieningen in grote aantallen krijgt de huismussenpopulatie daarnaast de mogelijkheid om significant toe te nemen.

7.1.2 Effecten door voornemen

De alternatieve voorzieningen voor de huismus worden binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen aangeboden. Daarnaast worden deze ruim voordat de huidige verblijfplaatsen worden aangetast, aangeboden. Zo hebben de soorten ruime tijd om de nieuwe locaties (op eigen kracht) te verkennen. Derhalve is er enkel tijdelijk sprake van een effect op de soort (tijdens de sloop), doordat de huismus op zoek moet gaan naar nieuw leefgebied. Van permanente effecten is geen sprake aangezien er een overmaat aan compensatie wordt gerealiseerd en er in de omgeving sprake is van een robuuste populatie.

Ten behoeve van het verlies aan leefgebied door de sloop wordt alternatief leefgebied aangeboden (zowel in de vorm van verblijfplaatsen als leefgebied). Daarnaast is de huismus een flexibele soort wat betreft het innemen van nieuw leefgebied. De verwachting is dat de voorzieningen in gebruik worden genomen na het verdwijnen van de huidige verblijfplaats. Tot die tijd zullen de huismussen waarschijnlijk de voorkeur hebben voor de huidige aanwezige verblijfplaatsen.

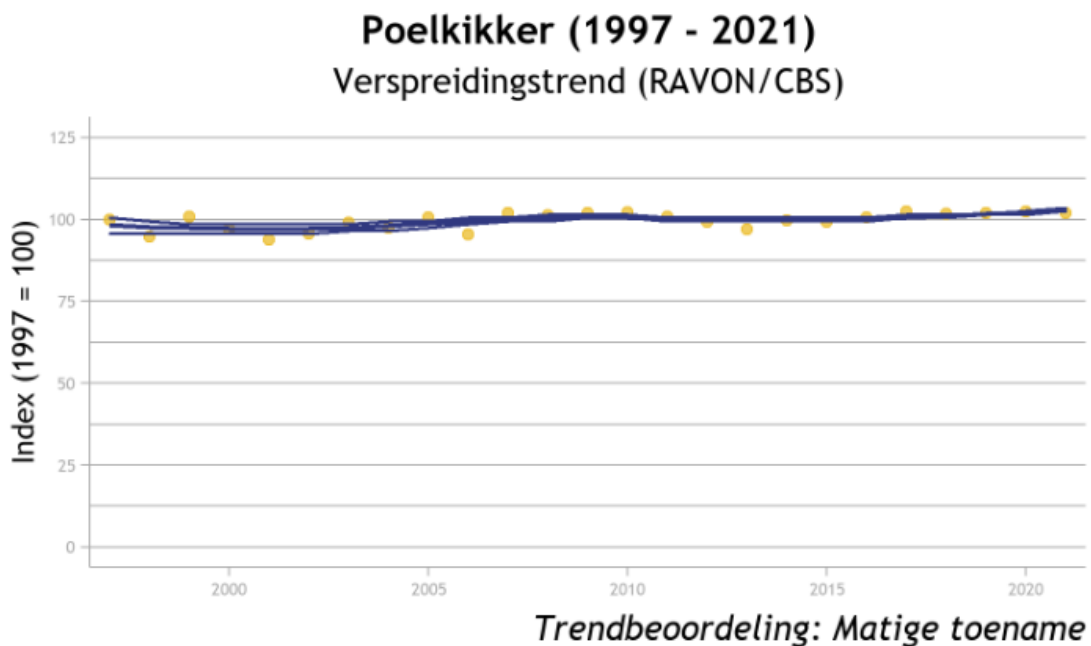
In het plangebied verliezen enkele huismusverblijfplaatsen (in de worst case-scenario) hun functie. Om de huismus in de toekomstige situatie te blijven voorzien in leefgebied, wordt dit tijdig gerealiseerd voor de soort. Er wordt een overmaat aan compensatie gerealiseerd in de vorm van inbouwvoorzieningen. Ook wordt er geschikt leefgebied voor de huismus aangebracht, zowel direct rondom de woningen als in de te realiseren open ruimte. Er komt nieuw leefgebied voor een hoger aantal huismussen beschikbaar in de toekomstige situatie.

7.2 Poelkikker

Het verspreidingsgebied van de poelkikker omvat West- en Centraal-Europa en strekt zich oostwaarts uit tot diep in Rusland. In Scandinavië komt de soort alleen voor aan de Oostzeekust van Zweden. Poelkikkers ontbreken op de Britse eilanden en in Zuid-Europa. In Nederland komt de poelkikker hoofdzakelijk in de zuidoostelijke helft van het land voor. Zuivere populaties zijn bekend van Zuid-Groningen, Zuidwest-Drenthe, de Veluwe en Midden-Limburg. Omdat sommige individuen moeilijk te onderscheiden zijn van de andere groene kikkers, bestaat er geen gedetailleerd beeld van de verspreiding in Nederland.

De poelkikker is op de Rode Lijst als kwetsbaar gekwalificeerd. Wanneer alleen zuivere populaties worden beschouwd, is de soort als bedreigd te bestempelen. Bemesting en watervervuiling moeten voorkomen in het leefgebied van zuivere poelkikkerpopulaties. De ontwikkeling van de vegetatie vergt zorgvuldig beheer, want de poelen moeten grotendeels onbeschadwd blijven. Echter, in de nabijheid binnen een straal van 400 meter, moeten hoger gelegen (droge) bosjes beschikbaar zijn als overwinteringsplaats. In dit leefgebied moet de toegankelijkheid voor recreanten beperkt zijn. Het is nog niet duidelijk hoe belangrijk isolatie is, maar vooralsnog lijkt het verstandig om verbindingen met leefgebieden van de middelste groene kikker te voorkomen.

De ontwikkelingen in de aantallen en in de verspreiding is lastig weer te geven. Hier bovenop komt ook nog het moeilijke onderscheid met de andere twee soorten groene kikkers. Ondanks deze beperkingen wordt aangenomen dat de stand van de poelkikker in Nederland stabiel is met een matige toename (figuur 7.3). Ook moet de soort hebben geprofiteerd van de waterkwaliteitsverbetering van de afgelopen jaren. De staat van instandhouding lijkt dan ook niet in gevaar te zijn. De landelijke staat van instandhouding wordt in 2013 overigens beoordeeld als matig ongunstig.

Figuur 7.3. Ontwikkeling aantal poelkikkers. (bron: RAVON).

Lokaal is de soort waargenomen in combinatie met de middelste groene kikker (ook bastaardkikker genoemd). Derhalve gaat het niet om een zuivere populatie. Tijdens de onderzoeken zijn enkele dieren aangetroffen en uit bureaustudies komt de soort niet naar voren in de omgeving van het plangebied. De dichtstbijzijnde populatie zit op meerdere kilometers ten noorden van het plangebied in het Leurse Bos.

7.2.1 Effecten door voornemen

Het alternatieve leefgebied wordt optimaal ingericht voor de poelkikker en in vergelijking tot huidige situatie lijkt het leefgebied erop vooruit te gaan. De watergangen bevatten momenteel zeer steile oevers met weinig variatie in begroeiing. De watergangen zelf zijn sterk geëutrofieerd. Derhalve is er enkel tijdelijk sprake van een effect op de soort (tijdens de ontwikkeling), doordat de poelkikker op zoek moet gaan naar nieuw leefgebied. Het alternatieve leefgebied wordt echter ruim van tevoren ontwikkelt en zal minimaal een jaar ontwikkeltijd krijgen voordat het huidige leefgebied wordt aangetast. Daarnaast sluit de inrichting aan op de te ontwikkelen ecologische verbindingszone de 'Niftrikse wetering'. Aansluitend worden hier poelen aangelegd welke geschikt zijn voor de poelkikker.

De verwachting is dat de poelkikker zich gemakkelijk zal vestigen in het nieuwe leefgebied en onder ecologische begeleiding. Derhalve wordt kwalitatief geschikt leefgebied voor de poelkikker gerealiseerd en krijgen de dieren een permanent leefgebied in het nieuwe woongebied. De staat van instandhouding is daarmee geborgd.

7.3 Watervleermuis

De soort komt in heel Europa voor van Spanje en Italië in het zuiden tot aan de 63ste breedtegraad in het noorden (Midden-Scandinavië) en oostelijk tot ver in Rusland en de Kaukasus. In het zuiden van Europa zijn de waarnemingen van de watervleermuis verspreid en zeer schaars. In Spanje, Frankrijk en Italië lijken de watervleermuis en de eveneens boven water jagende Capaccini's vleermuis (*M. capaccinii*) te overlappen. In de Balkan en Griekenland komt alleen nog *M. capaccinii* voor.

De verspreiding in Nederland toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen van West-Nederland, de hogere zandgronden in het oosten en het krijtlandschap van Zuid-Limburg. Daarbuiten komt de

soort in het laagland voor op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. In het noordwestelijke laagland worden in bosarme omgeving soms kleine groepen op zolders gevonden. De populatie in ons land wordt geschat op 15.000 tot 30.000 dieren. Schattingen van de Europese populatie zijn niet bekend.

De verspreidingsgegevens van de watervleermuis in de directe omgeving van het plangebied zijn deels in te zien, maar grotendeels onbekend en kan slechts ingeschat worden op waarnemingen door derden en op basis van onderzoeken in de omgeving. De watervleermuis is een vrij zeldzame soort en is met name bij vliegroutes gevoelig voor overlast door wind en verlichting. Er zijn essentiële vliegroutes aangetroffen van de watervleermuis. Met gerichte maatregelen ter mitigatie en compensatie kan worden voorkomen dat het woon- en verbindende habitat in kwantiteit en kwaliteit achteruit zal gaan. Met kleine inpassingen zijn de vliegroutes door het plangebied te behouden.

De watergangen zijn in huidige situatie net voldoende breed om te kunnen jagen. In de toekomst gaat het foerageergebied van de watervleermuis in kwaliteit vooruit (compensatiegebied poelkikker). Ook blijft de Vormerse plas een foerageergebied voor de watervleermuis en komen er delen met meer beschutting bij met de inbreng van natuurlijke eilanden.

De watervleermuis profiteert in de omgeving van de vele brede watergangen en de nabij gelegen Maas. Een populatie watervleermuizen is in de omgeving aanwezig en gebruikt de Vormerse plas als foerageergebied. In het plan is opgenomen dat de watervleermuis het gebied moet kunnen blijven gebruiken als foerageergebied, deze waardevolle gebieden mogen namelijk niet in omvang en kwaliteit achteruitgaan voor de soort. Derhalve is ingezet in het plan om de Vormerse plas als natuurlijke zone te behouden, afscherming aan te brengen middels natuureilanden en blijven de geleidende bomenlanen door het gebied behouden. De betreffende bomenlanen zijn gedurende uitgebreid onderzoek in beeld gebracht als essentiële route voor de watervleermuis. Ook werd regelmatig waargenomen dat watervleermuizen andere routes kennen, waardoor de soort zich gemakkelijk aan een nieuwe situatie kan aanpassen. Door de maatregelen, zoals beschreven in het mitigatieplan, is de staat van instandhouding geborgd voor de watervleermuis.

Tabel 7.1. Criteria beoordeling staat van instandhouding watervleermuis.

Criteria beoordeling Svl watervleermuis									
Kwalitatieve + kwantitatieve inschatting: STAAT VAN INSTANDHOUDING SOORT IN CONCREET PLANGEBIED									
			Plangebied				Directe omgeving	Regionaal	Landelijk
			Actueel	Korte termijn	Eind bouwfase	Nabije toekomst			
A1: Populatiegrootte			Onbekend, naar verwachting afname	Naar verwachting afname	Stabiel	Stabiel	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens
A2: Trend			Onbekend	Naar verwachting afname	Stabiel	Stabiel	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens
B1: Verspreiding	Grootte	VP	Afwezig	Afwezig	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onbekend
Beschikbaar habitat		FG	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onbekend
		VB	Aanwezig middels watergangen en bomenlanen	Aanwezig en blijft behouden in het plan	Stabiel	Met maatregelen voldoende, Verbetering mogelijk	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onbekend
B2: Verspreiding	Kwaliteit	VP	Afwezig	Afwezig	N.v.t.	N.v.t.	Onbekend, geen aanleiding tot zorg	Onbekend, mogelijk afname	Onbekend, mogelijk afname door cumulatieve ruimtelijke ontwikkelingen en energietransitie
Beschikbaar habitat		FG	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Gunstig	Onbekend	Onbekend	Onbekend
		VB	Verbinding over lange afstanden en verbonden aan alternatieve leefgebieden	Stabiel	Stabiel	Met maatregelen voldoende, Verbetering mogelijk	Onbekend	Onbekend	Onbekend
B3: Verspreiding	Borging	VP	-	-	N.v.t.	N.v.t.	-	Onbekend	Onbekend
Beschikbaar habitat		FG	-	-	Uitbreiding door vergroten wateroppervlak	Voldoende, meer wateroppervlak	-	Onbekend	Onbekend
		VB	-	-	Aansluiten van bestaande vliegroutes	Verbetering mogelijk	-	Onbekend	Onbekend
Met afdoende maatregelen voldoende / gematigd positief.									
VP = Verblijfplaats(en), FG = Foerageergebied, VB = Verbinding (vliegroutes, migratieroutes)									

De situatie t.a.v. de SvI in de regio is onbekend i.c. niet feitelijk bepaald en nationaal geldt de SvI als gunstig, zie ook tabel 7.1. Met mitigatie en compensatie wordt de SvI, op basis van de gezamenlijke staat van de afzonderlijke indicatoren, voor de watervleermuis voor het plangebied als voldoende/gematigd positief ingeschat. Het natuurgebied behoud immers de functie als foerageergebied en verbindend element.

7.4 Gewone dwergvleermuis

Huidige staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis komt in vrijwel heel Europa voor, noordelijk tot in Zuid-Scandinavië, oostelijk tot in ver in Rusland en in de Kaukasus. In Scandinavië is de soort veel zeldzamer dan de kleine dwergvleermuis, (*P. pygmaeus*), die daar algemeen voorkomt. Ook in het zuiden van Europa zijn de waarnemingen verspreid en schaars, terwijl de kleine dwergvleermuis daar talrijk en wijdverbreid is. In Nederland is het de meest algemene vleermuis met een ruime verspreiding over het gehele land. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Schattingen van de Europese populatie zijn niet bekend.

De verspreidingsgegevens van de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied zijn deels in te zien, maar grotendeels onbekend en kan slechts ingeschat worden op waarnemingen door derden en op basis van onderzoeken in de omgeving. Het is echter een landelijk en ook regionaal een veel voorkomende soort. Het algemene voorkomen van de soort is gunstig, maar er zijn ook voldoende redenen tot zorg in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen waarbij met name de grotere verblijfslocaties geraakt worden (kraam- en winterverblijfplaatsen in veelal oudere gebouwen). Het isoleren en vooral het vullen spouwmuur is een groot risico wanneer dit zonder maatregelen wordt uitgevoerd en momenteel een actueel thema.

In de omgeving van Wijchen worden vleermuizen weinig ingevoerd in de NDFF en Waarneming.nl. Onderzoeken in de omgeving, zoals aan 'T Mozaïek zijn verjaard (2013) en hebben tot weinig resultaat geleid, recente monitoringsgegevens laten zien dat hier één verblijfplaats is aangetroffen. Op basis van de bevindingen uit het onderzoek zijn er wel verblijfplaatsen te verwachten in de omgeving en vormt het plangebied daardoor een foerageergebied met essentiële bomenlanen. De aangetroffen verblijfplaats betreft een paarverblijfplaats, welke over het algemeen goed te compenseren zijn met kunstmatige voorzieningen. Een dergelijke samenhang in regionale effecten leidt niet tot een significant negatief effect met betrekking tot paarverblijfplaatsen. In een vergelijkbare situatie waarbij op meerdere locaties kraam- of winterverblijfplaatsen worden aangetast is het cumulatief effect vele malen groter.

Er zijn in het plangebied geen kraam- of winterverblijfplaatsen en daarbij horende vliegroutes aangetroffen van de gewone dwergvleermuis, wel is het plan deze op te nemen in de nieuwbouw. In totaal gaat het om één verblijfplaats van één dier welke in het plangebied verblijft. Met gerichte maatregelen ter mitigatie- en compensatie kan worden voorkomen dat het woon- en verbindende habitat in kwantiteit en kwaliteit achteruit zal gaan.

Tabel 7.2. Criteria beoordeling staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

Criteria beoordeling Svl									
Kwalitatieve + kwantitatieve inschatting: STAAT VAN INSTANDHOUDING SOORT IN CONCREET PLANGEBIED									
			Plangebied				Directe omgeving	Regionaal	Landelijk
			Actueel	Korte termijn	Eind bouwfase	Nabije toekomst			
A1: Populatiegrootte			Niet concreet bekend	Stabiel	Stabiel	Stabiel / verbetering mogelijk	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens
A2: Trend			Niet concreet bekend, aanleiding tot zorg	Stabiel	Stabiel	Stabiel / verbetering mogelijk	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens
B1: Verspreiding	Grootte	VP	Achteruitgang - Zomer- en paarverblijfplaatsen in plangebied.	Achteruitgang	Overmaat x 4	Terugkeer van verblijfplaatsen middels natuur inclusief bouwen.	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Gunstig
Beschikbaar habitat		FG	Aanwezig	Stabiel, tijdelijke achteruitgang door werkzaamheden in het gebied	Aanwezig/ beschikbaar	Aanwezig	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Gunstig
		VB	Aanwezig	Stabiel, tijdelijke achteruitgang door werkzaamheden in het gebied	Aanwezig/ beschikbaar	Inzet op meer leefgebied, waaronder vleermuizen dus vooruitgang	Onvoldoende gegevens	Onvoldoende gegevens	Gunstig
B2: Verspreiding	Kwaliteit	VP	Achteruitgang	Achteruitgang	Overmaat (4x)	Terugkeer van verblijfplaatsen middels natuur inclusief bouwen.	Onbekend, in cumulatie met andere projecten vermoedelijk afname van 'natuurlijke' verblijfplaatsen	Onbekend, mogelijk afname door cumulatie van projecten	Onbekend, mogelijk afname door cumulatie ruimtelijke ontwikkelingen en energietransitie
Beschikbaar habitat		FG	Aanwezig	Stabiel, tijdelijke achteruitgang door werkzaamheden in het gebied	Aanwezig/ beschikbaar	Aanwezig	Onbekend	Onbekend	Onbekend
		VB	Aanwezig	Stabiel, tijdelijke achteruitgang door werkzaamheden in het gebied	Aanwezig/ beschikbaar	Inzet op meer leefgebied, waaronder vleermuizen dus vooruitgang	Onbekend	Onbekend	Onbekend

B3: Verspreiding	Borging	VP	-	-	(Meer) Voorzienin gen op oorspronk elijke locatie van de verblijfpla ats en omgeving	Grootschalige inrichting middels natuur inclusief bouwen	-	Onbekend	Onbekend
Beschikbaar habitat		FG	-	-	-	-	-	Onbekend	Onbekend
		VB	-	-	-	-	-	Onbekend	Onbekend
Met afdoende maatregelen gematigd positief.									
VP = Verblijfplaats(en), FG = Foerageergebied, VB = Verbinding (vliegroutes, migratieroutes)									

	= negatief
	= gematigd negatief
	= neutraal/geen effect
	= voldoende/gematigd positief
	= positief

Met de huidige mitigatie en compensatie (permanente voorzieningen en verbindend habitat) wordt de Staat van Instandhouding, op basis van de gezamenlijke staat van de afzonderlijke indicatoren, voor de gewone dwergvleermuis voor het plangebied als gematigd positief ingeschat.

Doordat verblijfplaatsen in de eerste fase van het project verloren gaan en werkzaamheden plaatsvinden in het leefgebied, blijkt dat de Staat van Instandhouding op korte termijn als stabiel kan worden beschouwd. Echter, bij het einde van de bouwphase en de nabije toekomst kan naar verwachting de gunstige staat worden geborgd (mits aan de voorwaarden wordt voldaan, zoals borging en realisatie overmaat aan verblijfplaatsen).

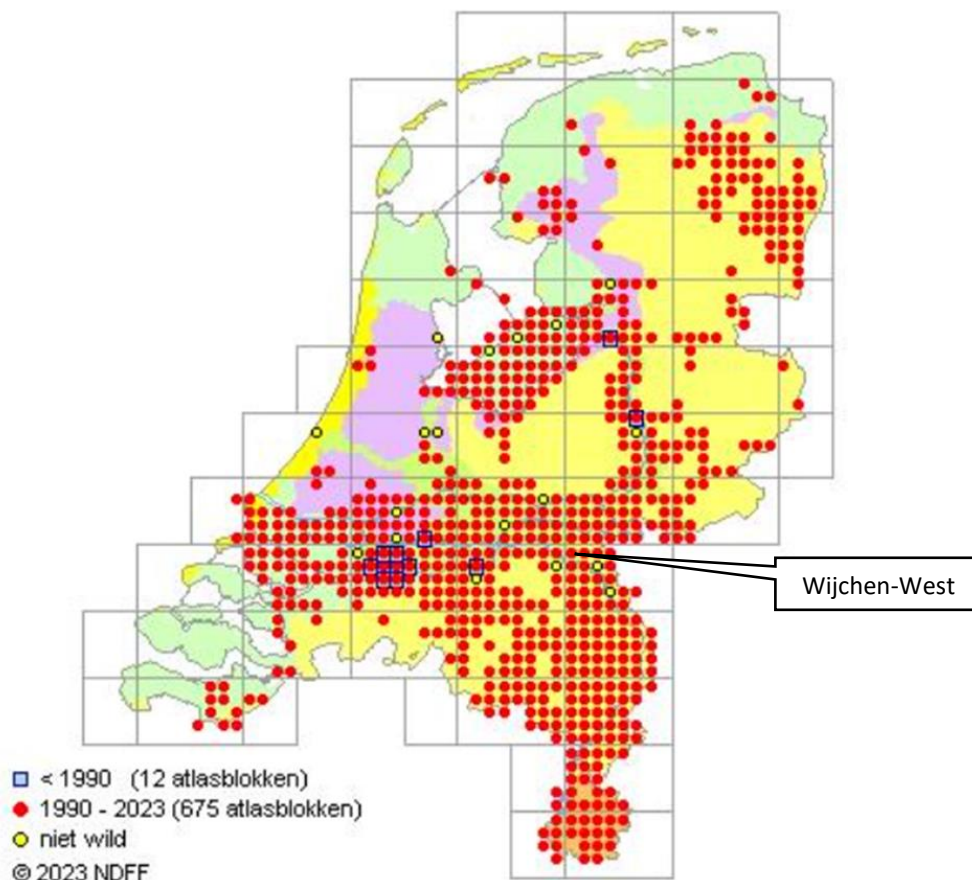
Hiermee wordt voldaan aan de criteria uit artikel 1 sub i van de Europese Richtlijn van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (92/43/EEG; hierna: de Habitatrichtlijn), voor zover thans van belang, waarin is bepaald dat de staat van instandhouding van een soort als gunstig wordt beschouwd wanneer:

- De betrokken soort blijft nog steeds een levensvatbare component in de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op de lange termijn zal blijven, en;
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en;
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

7.5 Bever

De bever heeft een groot Eurazisch areaal. In West-Europa komt hij van oorsprong in het gehele laagland voor. In de afgelopen eeuwen is de soort hier door de mens echter vrijwel overal uitgeroeid; bevers werden bejaagd vanwege de pels, het vlees en het bevergeil. In Nederland werd de laatste bever in 1826 bij Zalk gedood. Aan het begin van de 20e eeuw waren er in het gehele areaal nog slechts 1200 exemplaren over, verdeeld over 12 populaties. In de loop van de vorige eeuw zijn in veel landen herintroducties uitgevoerd, waardoor de populatie weer is aangegroeid tot circa een half miljoen. In Nederland zijn tussen 1988 en 1992 in totaal 42 bevers in de Biesbosch uitgezet. Deze populatie is geleidelijk in aantal toegenomen tot ongeveer 120 individuen. In 1994 zijn ook bevers uitgezet in de Gelderse Poort. Het aantal dieren bedraagt hier ongeveer 70 exemplaren. Ontsnapte bevers hebben een kleine populatie gevormd in Flevoland van ongeveer 45 dieren. Ook in Limburg zijn dieren uitgezet om de populatie van zwervende dieren te versterken. Daar zijn er nu ongeveer 50 en in het rivierengebied leven naar schatting 10 tot 15 bevers.

Aanvankelijk groeiden de populaties van de bever in Nederland langzaam. Dit bleek een gevolg van klimaatverandering, waardoor jonge, fosforrijke wilgenbladeren te vroeg in het voorjaar beschikbaar kwamen. Zwangere bevermoeders kregen zodoende onvoldoende fosfor in een kritieke periode van de zwangerschap. Inmiddels hebben de bevermoeders de timing van hun zwangerschap hierop aangepast. Een oude theorie over het nadelige effect van zware metalen – uit de bast van bomen – als verklaring voor de trage voortplanting werd hiermee weerlegd. De soort is gevoelig voor verstoring door honden. Allerlei obstakels, zoals brede waterwegen, rasters en steile beschoeiingen vormen een knelpunt voor het uitbreiden van het leefgebied. Figuur 7.4 toont de verspreiding van de bever in Nederland.

Figuur 7.4. Verspreiding van de bever in Nederland.

In het plangebied in Wijchen komt de bever voor in de Vormerse plas en de omliggende watergangen. Een duidelijke verblijfplaats werd niet gevonden. De soort komt echter inmiddels in de omgeving voor en wordt in vrijwel alle kilometerhokken rondom het plangebied gemeld (NDFF 2018-2023). De verwachting is dat een robuuste populatie bevers voorkomt in Wijchen en de omgeving.

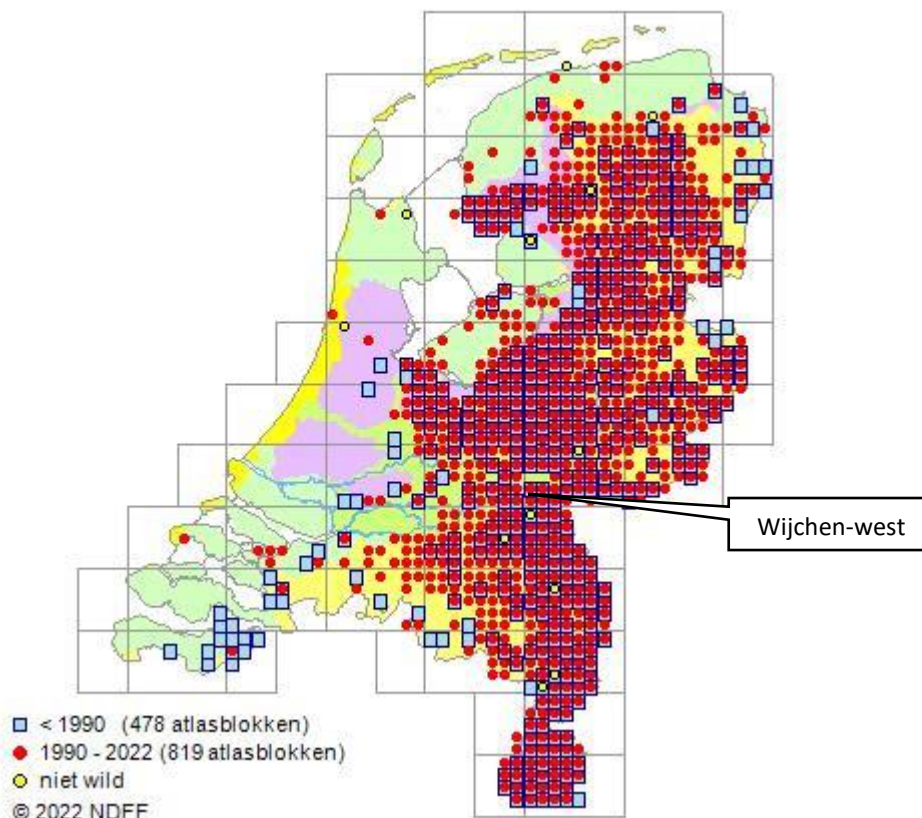
Voor een gunstige staat van instandhouding van de beverpopulatie in Nederland dient er ten minste één (deel)populatie te zijn van minstens 500 exemplaren. De populatie in Nederland is groeiend, maar bestaat nog uit een klein aantal afzonderlijke deelpopulaties van betrekkelijk geringe omvang (minder dan 125 exemplaren). Hierdoor zijn ze nog steeds kwetsbaar.

Middels maatregelen, zoals omschreven in het mitigatieplan soortenbescherming Wijchen-West (Antea Group, 2023c) behoudt de bever een kwalitatief en functioneel leefgebied binnen het plan. De Vormerse plas wordt ingericht met natuurlijke eilanden, waardoor de bever zich kan afschermen tegen verstoring door mensen en huisdieren. Met name in huidige situatie lopen veel honden los in het gebied en in het bijzonder, nadelig voor de bever, ook in de nacht door de aanwezige activiteit door vissers. Door de voorgenomen maatregelen kan de bever in de toekomst mogelijk ook verblijfplaatsen hebben in de Vormerse plas.

Mits de maatregelen worden uitgevoerd zal de staat van instandhouding niet in het geding komen voor de bever en blijft de mogelijkheid aanwezig voor de lokale populatie om te groeien. De staat van instandhouding wordt als gematigd positief ingeschat na afronding van de werkzaamheden en met name de maatregelen aan de Vormerse plas voor de ecologie.

7.6 Das

De das komt vooral voor op de hogere gronden in het oosten, zuiden en midden van het land (Figuur 7.5). De das ontbreekt vrijwel geheel in het westen van Nederland. De meeste dassen komen voor op de Veluwe, in oostelijk Noord-Brabant en Zuid-Limburg. Rond 1900 leefden er naar schatting 12.000 dassen in Nederland, maar dat aantal was in 1960 gedaald tot ongeveer 1200, voornamelijk door vervolging. Sinds het beschermingsplan voor de das groeit de Nederlandse populatie weer. Er zijn nu naar schatting weer 5.000-6.000 dassen. Momenteel is de grootste bedreiging de sterfte door verkeer of verdrinking in beschoeide kanalen. In de omgeving van Wijchen wordt de das veel gemeld via NDFF en Waarneming.nl. Hierom zal een robuuste populatie rondom het plangebied, met name in het zuiden en oosten, aanwezig zijn op basis van de uitkomsten.

Figuur 7.5. Verspreidingskaart Das

Functies plangebied

De das heeft drie burchten en leefgebied in- en om het plangebied. In de periode van maïsoogst zijn meerdere dassen aanwezig en mogelijk ook dassen uit de verdere omgeving. Het plangebied maakt onderdeel uit van een grootschalig leefgebied in het buitengebied van Wijchen.

Effecten door voornemen

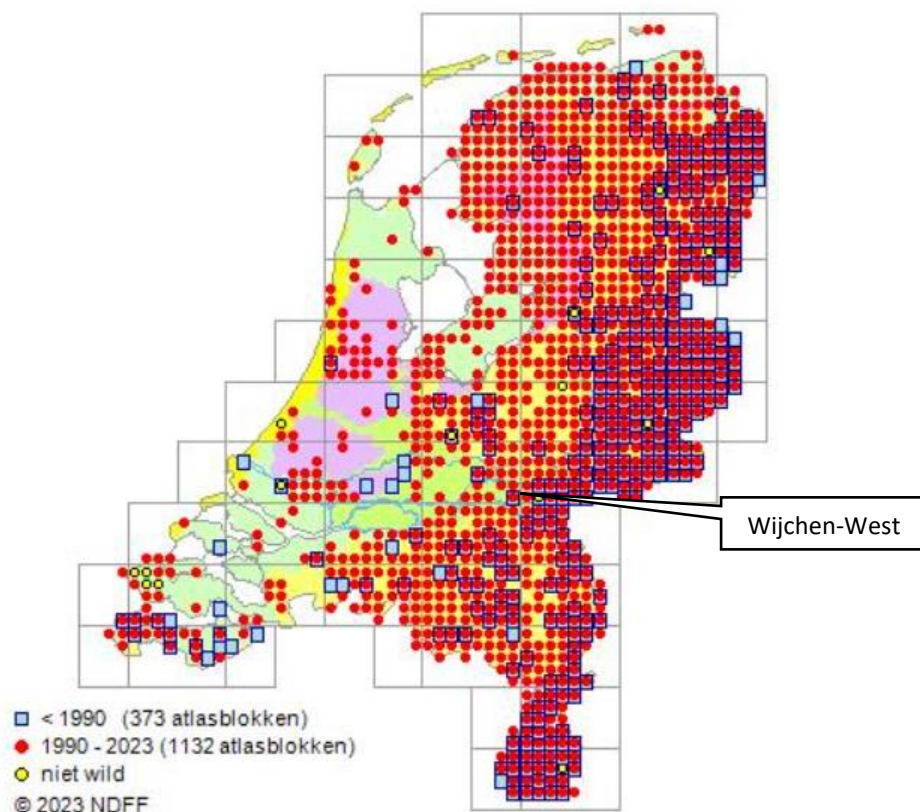
Bij de herinrichting van het gebied, blijven de burchten fysiek behouden. Wel is het mogelijk dat burchten verstoord raken of dat door de aanleg van de infrastructuur en de woonwijk versnippering optreedt. De das heeft geleidende elementen nodig om zich door het landschap te verplaatsen en dassen worden vaak verkeersslachtoffers. Om deze reden wordt voor onder meer de das nieuw leefgebied in de vorm van kleine landschappelijke, geleidende elementen aangelegd die beschutting en voedsel bieden. Het blijft voor de das mogelijk om de te behouden landschappelijke elementen (houtwallen en dergelijke) die in verbinding staan met de omgeving, te blijven gebruiken. Zo kan de soort zowel binnen het plangebied (mede door de inrichting van het landschap) als buiten het plangebied blijven foerageren. Om verkeersslachtoffers te voorkomen, worden

dassenrasters en faunapassages gerealiseerd. Zodoende is de verwachting dat het plangebied geschikt blijft voor de das. De lokale populatie blijft behouden.

Steenmarter

Huidige staat van instandhouding en populatie omgeving

In Nederland kwam de steenmarter vroeger bijna overal voor. In het begin van de tweede helft van de vorige eeuw was het areaal van de steenmarter teruggedrongen tot oostelijk Nederland en Zuid-Limburg, maar de laatste decennia is zijn areaal weer sterk uitgebreid. Anno 2010 ontbreekt de soort alleen nog in het gebied van de Grote Rivieren, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland, al zijn er waarnemingen uit Rotterdam en de Zeeuwse Eilanden, behalve Zeeuws Vlaanderen waar de soort wel voorkomt (Figuur 7.6). Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De directe omgeving van het plangebied ziet er vergelijkbaar uit met het plangebied zelf. Het betreft een open/half open landschap met onder meer agrarische bedrijven, boerderijen, woonerven, bomenrijen en (kleine) bosschages. In de omgeving zijn ook kleine dorpen en dorplinten aanwezig. Er is veel potentieel leefgebied in de omgeving en de steenmarter kent een positieve trend. Om deze reden kan worden aangenomen dat in de omgeving van het plangebied een robuuste populatie steenmarters aanwezig is.

Figuur 7.6. Verspreidingskaart steenmarter.

Effecten door voornemen

De steenmarter heeft mogelijke verblijfplaatsen in het plangebied. De verblijfplaatsen kunnen als gevolg van de werkzaamheden worden verwijderd. Dit betekent dat de inrichting in de toekomst mogelijk verandert, onder andere door sloop van (bij)gebouwen. Ook verdwijnt een deel van de groenelementen die dienen als foerageergebied van de steenmarter. Om deze reden wordt voor onder meer de steenmarter nieuw leefgebied in de vorm van kleine landschappelijke, geleidende elementen aangelegd die beschutting, voedsel en

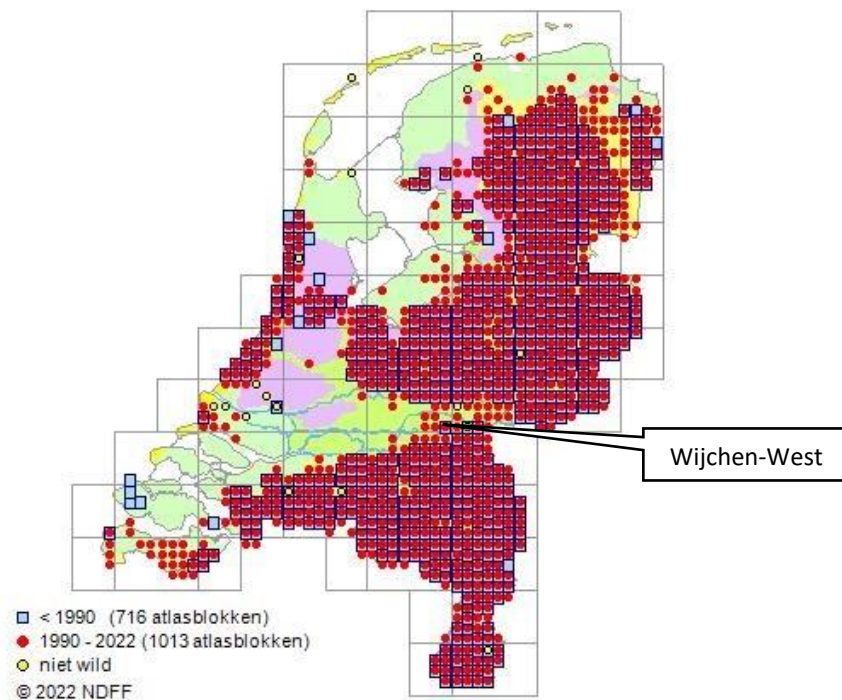
verblijfplaatsen bieden. Het blijft voor de steenmarter mogelijk om de te behouden landschappelijke elementen (houtwallen en dergelijke) die in verbinding staan met de omgeving, te blijven gebruiken. Zo kan de soort zowel binnen het plangebied (mede door de inrichting van het landschap) als buiten het plangebied blijven foerageren en jagen. Daarnaast worden aanvullende verblijfplaatsen gerealiseerd in de vorm van marterhopen. Alle essentiële functies voor de steenmarter zijn derhalve geborgd voor de soort en de verwachting is dat de soort zich snel zal aanpassen aan de nieuwe situatie.

7.7 Eekhoorn

Huidige staat van instandhouding en populatie omgeving

De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor, vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg (Figuur 7.7). Ook in de duinen van Noord- en Zuid-Holland komen eekhoorns voor. Tussen 1960 en 1970 brak een virusziekte uit waardoor de eekhoorn in het hele land zeldzaam werd. Na 1970 heeft herstel plaatsgevonden. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Het plangebied bevat een groot aantal eekhoornnesten en op basis van de omgeving is de aanname dat het plangebied een belangrijk onderdeel uitmaakt van de lokale eekhoornpopulatie.

Gesteld kan worden dat momenteel te weinig gegevens beschikbaar zijn die duidelijk maken wat de huidige dichtheden aan eekhoorns zijn, waardoor goede aantalsschattingen niet mogelijk zijn. Daarvoor zou gericht onderzoek noodzakelijk zijn. De trend van de populatieontwikkeling in Nederland laat over de periode 1996-2017 een matige afname zien, daarom scoort de eekhoorn op het criterium huidige situatie populatieaantallen 'ongunstig – ontoereikend'.

Figuur 7.7. Verspreidingskaart eekhoorn.

Effecten door voornemen

Enkele verblijfplaatsen van de eekhoorn gaan verloren door de kap van de nestbomen. Ook wordt een deel van het foerageergebied gekapt. Om het plangebied geschikt te houden als leefgebied voor onder andere de eekhoorn worden robuuste bosranden aangelegd met voldoende nest- en foerageergelegenheden voor de eekhoorn. Ook worden alternatieve verblijfplaatsen aangeboden, om de verloren verblijfplaatsen te compenseren. Door deze maatregelen blijft het plangebied functioneel voor de eekhoorn en komt de lokale Staat van Instandhouding niet in gevaar.

7.8 Iepenpage

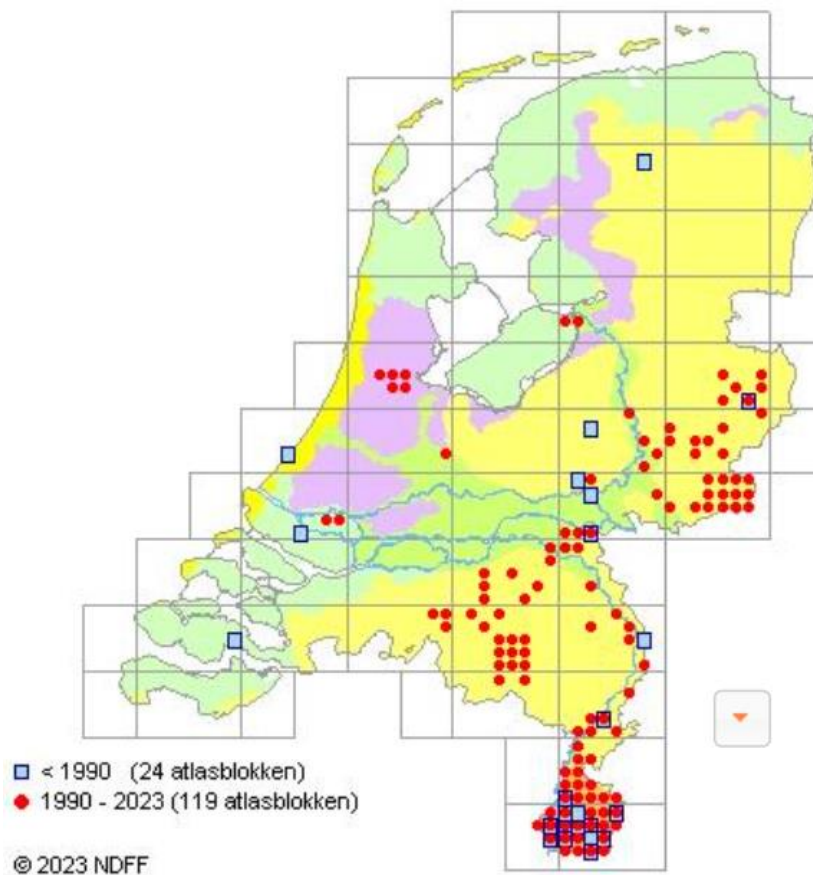
De iepenpage heeft een verborgen levenswijze. Het grootste deel van zijn leven brengt de soort door in de boomkruinen van forse iepen. Soms komt de vlinder naar beneden om te foerageren of om eitjes af te zetten. Hierdoor is de verspreiding van deze soort niet volledig bekend.

Vanaf het begin van de twintigste eeuw tot het eind van de jaren zeventig is de omvang van het Nederlandse leefgebied waarschijnlijk niet wezenlijk veranderd. Er waren veel populaties in Zuid-Limburg en waarschijnlijk ook bij Nijmegen en Arnhem. De overige waarnemingen betreffen vermoedelijk zwervers. In 1977 brak de iepziekte uit en werden vele zieke en gezonde iepen gekapt. Vaak werden er nieuwe iepen aangeplant, maar deze jonge bomen waren nog niet geschikt als waardplant. De iepenpage is hierdoor sterk achteruitgegaan en leek in de jaren tachtig verdwenen te zijn. In 1992 werden in een stadspark in Heerlen rupsen en poppen in een pluimiep gevonden. Deze iep is tamelijk resistent tegen de iepziekte en is minder vaak gekapt. Daarnaast was bij Geulle vermoedelijk ook nog een populatie aanwezig. In 2001 is verder een iepenpage waargenomen in Nijmegen. Het is onduidelijk of het hier om een zwerver of om een populatie gaat.

In 2004 zijn diverse vlinders gezien in Heerlen en Kerkrade. Ook in 2005 was de soort daar nog aanwezig. Gezien de verborgen leefwijze van de iepenpage is het mogelijk dat er in Limburg nog meer populaties van deze soort aanwezig zijn.

Inmiddels wordt de iepenpage op veel meer locaties in Nederland waargenomen en lijkt de soort een positieve trend te ontwikkelen. Nieuw onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat de soort hoogstwaarschijnlijk al die tijd over het hoofd gezien is. In Zuid-Limburg komt hij voor op tientallen plekken, en ook daarbuiten is hij gevonden in de Achterhoek, Noord-Brabant (vooral veel in Eindhoven) en zelfs in Amsterdam. Het is niet ondenkbaar dat er nog meer nieuwe locaties zullen worden gevonden. Figuur 7.8 toont de verspreiding van de iepenpage in Nederland.

Zo ook is de soort ontdekt in Wijchen en is sprake van een mogelijk verspreidingsgebied in de omgeving. De iepenpage is waargenomen bij iepen aan de noordzijde van het plangebied en deze iepen blijven behouden. Voor de iepenpage is compensatie zeer moeilijk, doordat met name oudere iepen een belangrijke waardplant zijn voor de soort. Derhalve is behoud van de bestaande bomen de beste oplossing om effecten te beperken/voorkomen. Doordat de iepen behouden blijven is geen sprake van een negatief effect op de staat van instandhouding. De soort kan in het gebied blijven voorkomen en de vermoedelijke belangrijke bomen blijven behouden.

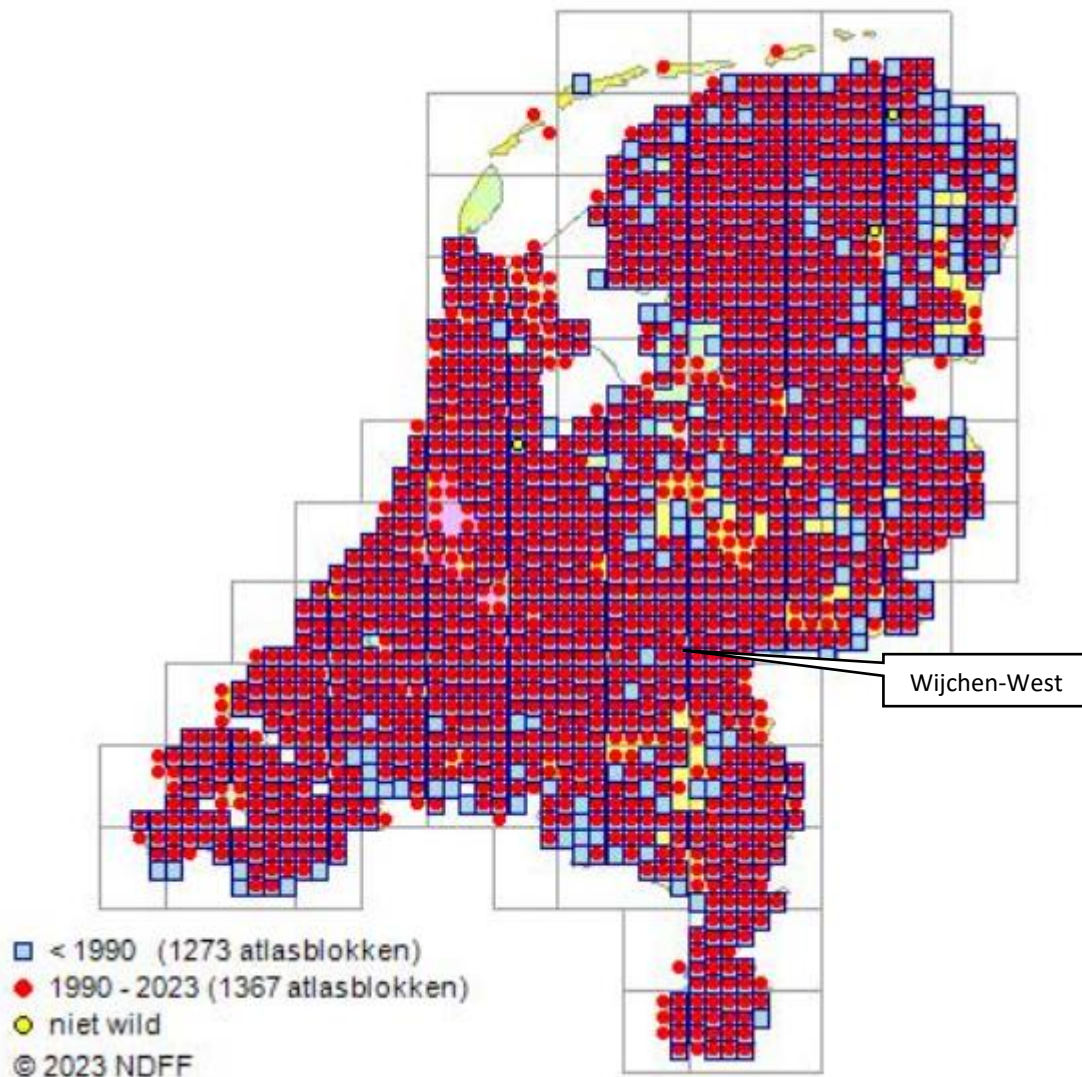

Figuur 7.8. Verspreidingsgegevens iepenpage in Nederland.

Wezel

Huidige staat van instandhouding en populatie omgeving

De wezel komt in nagenoeg heel Nederland voor behalve op de Waddeneilanden. Zie Figuur 7.9 voor de verspreidingskaart van de wezel in Nederland. Er is weinig bekend over de populaties van de wezel in heel Nederland, anders dan de gegevens weergegeven in NDFF. Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). De directe omgeving van het plangebied ziet er vergelijkbaar uit met het plangebied zelf. Het betreft een open/half open landschap met onder meer agrarische bedrijven, boerderijen, woonerven, bomenrijen en bosschages. Gezien de waarnemingen in de omgeving van het plangebied en doordat de omgeving vergelijkbaar is aan het plangebied, kan worden aangenomen dat verspreid over dit gebied een populatie wezels aanwezig is. Landelijk wordt de staat van instandhouding van de wezel als ongunstig bestempeld.

Figuur 7.9. Verspreidingsgegevens wezel in Nederland.

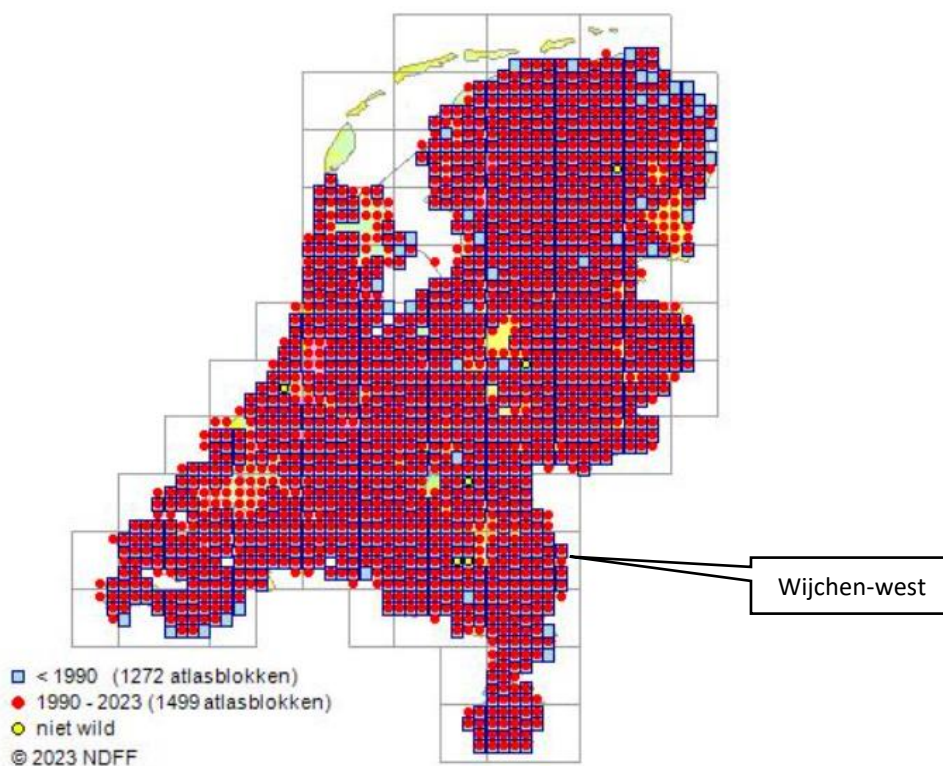
Effecten door voornemen

De wezel is in het onderzoek niet aangetroffen, maar kan in het plangebied voorkomen. Als gevolg van de herinrichting van het gebied zullen mogelijk verblijfplaatsen verdwijnen. De houtwallen blijven deels behouden, waardoor het tevens mogelijk is dat de exacte locaties van de verblijfplaatsen feitelijk behouden blijven. De wezel is echter verstoring gevoelig en heeft geleidende elementen nodig om zich door het landschap te verplaatsen. Om deze reden wordt voor onder meer de wezel nieuw leefgebied in de vorm van kleine landschappelijke, geleidende elementen aangelegd die beschutting, voedsel en verblijfplaatsen bieden. Het blijft voor de wezel mogelijk om de te behouden landschappelijke elementen (houtwallen en dergelijke) die in verbinding staan met de omgeving, te blijven gebruiken. Zo kan de soort zowel binnen het plangebied (mede door de inrichting van het landschap) als buiten het plangebied blijven foerageren en jagen. Door de omvang van het gebied dat natuurlijk wordt ingericht kunnen meerdere territoriums behouden blijven en kan de soort zich mogelijk zelfs beter verspreiden naar andere gebieden. De wezel is in staat om snel nieuwe gebieden te bevolken, waardoor de staat van instandhouding niet in het geding komt als gevolg van het voornemen.

Bunzing

Huidige staat van instandhouding en populatie omgeving

In Nederland komt de bunzing verspreid over het heel land voor, behalve op de Waddeneilanden. Zie Figuur 7.10 voor de verspreiding van de bunzing in Nederland. Er is weinig bekend over de populaties van de bunzing in Noord-Brabant, anders dan de gegevens weergegeven in NDFF. Op basis van waarnemingen lijkt de bunzing vooral voor te komen langs wegen, doordat de bunzing vooral wordt waargenomen als verkeersslachtoffer. Dergelijke gegevens geven geen accuraat beeld van de verspreiding van de bunzing. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De directe omgeving van het plangebied ziet er vergelijkbaar uit met het plangebied zelf. Het betreft een open/half open landschap met onder meer agrarische bedrijven, boerderijen, woonerven, bomenrijen en (kleine) bosschages. Gezien de waarnemingen in de omgeving van het plangebied en doordat de omgeving vergelijkbaar is aan het plangebied, kan worden aangenomen dat verspreid over dit gebied een populatie bunzingen aanwezig is.

Figuur 7.10. Verspreidingsgegevens bunzing in Nederland.

Effecten door voornemen

Van de bunzing is de verwachting dat verblijfplaatsen, inclusief leefgebied, aanwezig zijn in het plangebied. Doordat de inrichting in de toekomst verandert, onder andere door sloop van (bij)gebouwen en verwijdering van vegetatie, zal het leefgebied wijzigen. De bunzing is verstoringgevoelig en heeft geleidende elementen nodig om zich door het landschap te verplaatsen. Om deze reden wordt voor onder meer de bunzing nieuw leefgebied in de vorm van kleine landschappelijke, geleidende elementen aangelegd die beschutting, voedsel en verblijfplaatsen bieden. Het blijft voor de bunzing mogelijk om de te behouden landschappelijke elementen (houtwallen en dergelijke) die in verbinding staan met de omgeving, te gebruiken. De waterrijke gebieden, waaronder het compensatiegebied van de poelkikker, hebben een aantrekkende werking op amfibieën, waar de bunzing van profiteert. Zo kan de soort zowel binnen het plangebied (mede door de inrichting van het landschap) als buiten het plangebied blijven foerageren en jagen.

8. Literatuur

Antea Group, 2022a. Natuurtoets - Wijchen-west.

Antea Group, 2022b. Nader onderzoek Wijchen-west.

Antea Group, 2023c. Mitigatieplan soortenbescherming Wijchen-west.

Antea Group, 2023d. Monitoringsverslag 2023 JRB en das.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Huismus.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Poelkikker.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument Watervleermuis.

BIJ12, 2017e. Kennisdocument Bever.

Bouwens, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. *Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Overig:

NDFP

Vlinderstichting

www.zoogdiervereniging.nl

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout
T. +31 6 12 96 29 13
E. Jurrien.Kooijman@Anteagroup.nl

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl